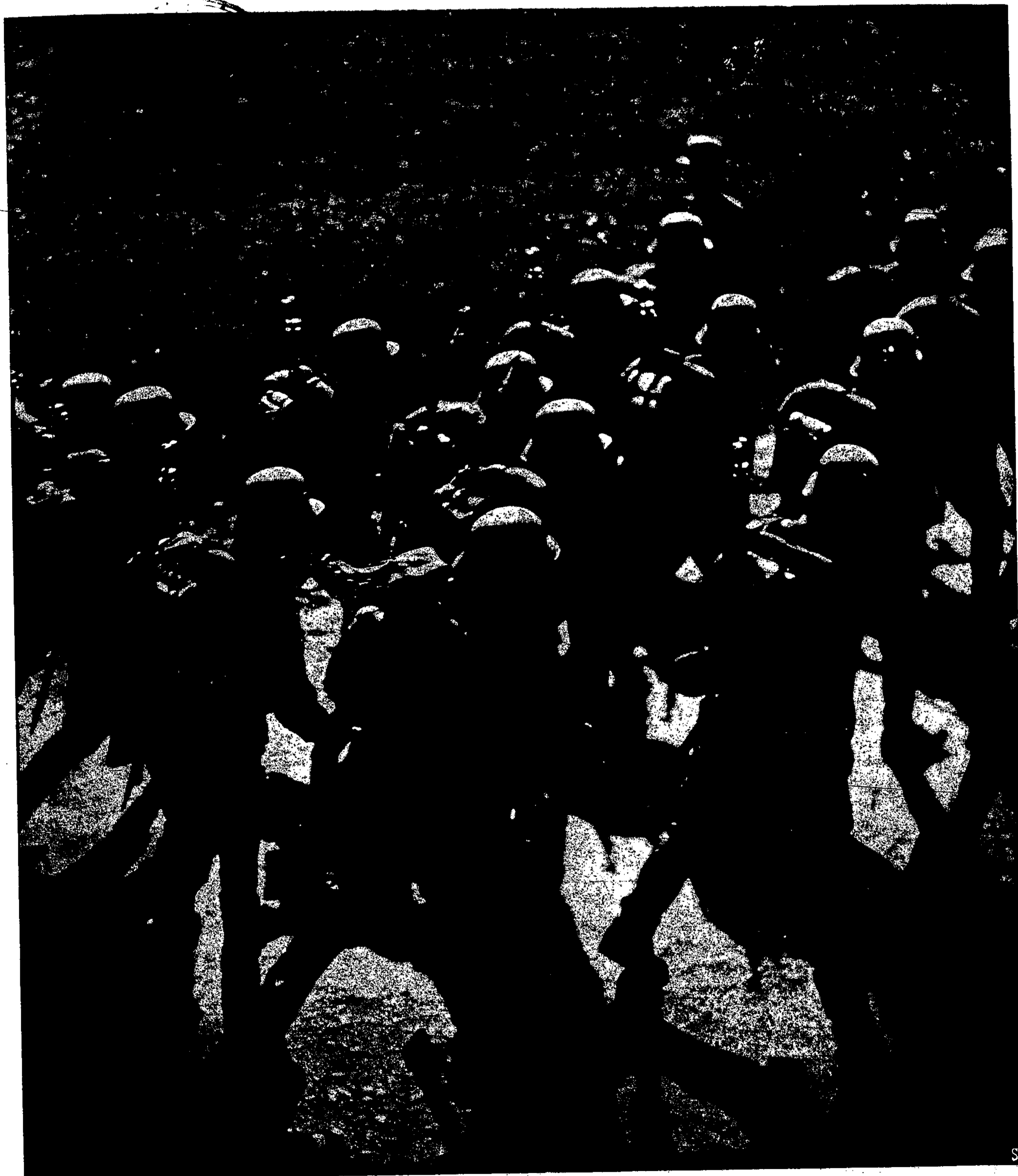
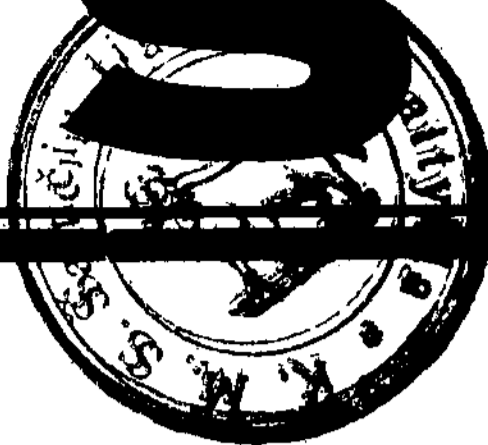

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 32

Politikos apžvalga

ŠVEDŲ BALSAS VILNIAUS REIKALU

Įtakingas švedų laikraštis *Nya Daglight Allehand* da idėjo vadamąjį, kuriame nagrinėja Vilniaus klausimo įtaką Baltijos valstybėms ir, apskritai, nagrinėja Vilniaus klausimą. Paliekant nuošalyje istorines priežastis, esą kiekvienam aišku, kad Vilniaus natūralus kelias į jūrą eina per Lietuvą, ir kad šio miesto dirbtinis atskyrimas nuo šio kelio padarė Vilniui daug blogo. Lenkija turinti garbingai prisipažinti, kad ši sritis metai po metų vis slysta žemyn ir kad Vilniaus prekybos keliai veda į Klaipėdą ir Liepoją. Kad būtų išvengta visuotinio šios srities sunaikinimo, reikalingas susitarimas šiuo klausimu. Be tarpusavio nesantaikos priežasties likvidavimo bus bergždi visi ligšiol tarp Lietuvos ir Lenkijos daryti susitarimo mėginimai.

Minimas laikraštis siūlo lenkams dabartinį „status quo“ pakeisti kuriuo kitu „modus vivendi“, kuris kaimynus ne skirtų, bet vestų į draugystę.

MONTREUX KONFERENCIJOS SĖKMINGI DARBAI

Ryšium su turkų kariuomenės užėmimu Dardanelų, reikia pažymėti, kad tai įvyko po to, kaip sėkmingai pasibaigė Montreux tarptautinė konferencija Dardanelų remilitarizavimo bei sąsiaurių režimo pakeitimo reikalui apsvastyti. Konferencija buvo sušaukta Turkijos iniciatyva, kuri siekė tai išspręsti tarptautinės teisės keliu, t. y. susitarimu su Lozano sutarties signatarais, t. y. su Anglija, Italija, SSSR, Japonija, Graikija, Rumunija, Jugoslavija ir Bulgarija.

Svarbiausia konvencijai sudaryti kliūtis buvo sovietų-anglų nesutarimas dėl laisvo karo laivyno per Dardanelų sąsiaurį, vykdant Tautų Sąjungos pakto numatytas karines sankcijas. Anglai norėjo tą reikalą išspręsti ta prasme, kad Dardanelų sąsiauris gali būti laisvas perėjimui tos valstybės karo laivams, kuriai Tautų Sąjungos Taryba paves vykdyti jos nutarimus.

Sovietų Rusija jokiū būdu su anglų reikalavimu negalėjo sutikti dėl daugelio jai uždedamų prievolių pagal savitarpio pagalbos paktą, sudarytą su Prancūzija ir Čekoslovakija. Sovietų Rusijai čia taip pat rūpėjo ir savo valstybės apsigynimo reikalai. Karo metu Sovietų Rusijai gal teks perkelti dalį savo karo laivyno iš Juodosios jūros į Baltijos jūrą arba atvirksčiai. Jei šis perėjimas karo metu būtų leidžiamas tik Tautų Sąjungos Tarybai sutikus, tai galėtų kilti Sovietų Rusijai ir jos sąjungininkams nemaža sunkumų. Pirmiausia gali atsitikti, kad dėl vienbalsiškumo principo Tautų Sąjunga sutikimo neduos, antra, jei Tautų Sąjungos Taryba šį sutikimą duotų, tai dėl jos aparato lėtumo vykdymas galėtų užsistėti. Tuo būdu galėtų neigiamai atsiliiepti Sovietų Rusijos, Prancūzijos ir Čekoslovakijos apsigynimui.

Anglai ilgai kovojo su Sovietų Rusijos delegacija, bet turėjo nusileisti. Prancūzams pavyko paveikti angius sutikti su Sovietų Rusijos delegacijos pasiūlymu. Kompromisiniu būdu buvo tik pakeista šio nuostato redakcija.

Montreux konvencijos priėmimas yra svarbus žygis kolektyvinio saugumo reikalui, kuris sustiprins taiką Europoje ir prisidės prie Tautų Sąjungos prestižo sustiprinimo pasaulyje.

IR BRITAI UŽ KOLEKTYVINĮ PLANĄ EUROPOS TAIKAI PALAIKYTI

Liepos 29 d. britų aukštuosiuose rūmuose įvyko diskusijos dėl Tautų Sąjungos reformos. Lordas Posonby reikalavo, kad vyriausybė, rengiant Tautų Sąjungos reformą, rimtai apsvastytų nuostatus, liečiančius Tautų Sąjungos narių prievole pavartoti jėgą prieš užpuoliką. Lordas Allenas reikalavo, kad Tautų Sąjunga imtųsi priemonių kolektyvinei Tautų Sąjungos procedūrai sustiprinti. Per tolesnes diskusijas lordas

Posonby reikalavo sustiprinti Tautų Sąjungos nariams teikiamas ekonomines privilegijas, kurios turi būti neteikiamos tokioms valstybėms, kurios sulaužytų sutartis. Lordo Posonby nuomone, karas taip greit neįvyks. Lordas Allenas, apskritai, pasisakė prieš Tautų Sąjungos statuto reformą. Lordas Cecilis reiškė nuomonę, kad turinčios būti vėl atnaujintos nusiginklavimo pastangos. Jis reikalavo, kad ateityje Tautų Sąjungos pakto nuostatai būtų griežčiau taikomi. Lordo Rennelio nuomone, turėtų būti sustiprintos Tautų Sąjungos ekonominės priemonės prieš sutarties sulaužytoją. Ekonominis boikotas galėsias labiau pasiekti tikslą. Lordas Lothiavas sveikino vyriausybę dėl ateinančios penkių Locarno valstybių konferencijos.

Lordas Halifaxas vyriausybės vardu pareiškė, kad iki šiol nei Ženevoje nei Didžiojoje Britanijoje dar nesą susitarta, kokiais pagrindais turėtų būti pakeista dabartinė Tautų Sąjungos sistema. Tarp kitko, britų vyriausybė esanti nusistačiusi atsižvelgti ir į dominijų pageidavimus. Dėl laukiamos penkių Locarno valstybių konferencijos lordas Halifaxas pareiškė, kad Didžiosios Britanijos vyriausybės esanti pareiga per tas derybas panaudoti visą savo įtaką prieštaraujantioms nuomona — kiekvienos kolektyvinės sistemos esmėje turįs būti parengtas kolektyvinis Europos taikai patikrinti planas. Antra — kiekvienos kolektyvinės sistemos esmėje turįs būti tikslas vengti karo ir atbaidyti užpuoliką. Norėdama šį tikslą pasiekti, Didžioji Britanija turinti imtis realių priemonių, būtent, tokių, kurios leisiančios svarstyti karo potencines priežastis ir panaudoti pasaulio nuomonę prieš užpuoliką. Bet, Halifaxas dar pabrėžė tarptautinių ekonominių sureguliuojimų svarbumą. Jo nuomone, turi būti atsižvelgta į ekonominius skirtumus, kurie pasireiškia atskirų tautų gyvenimo lygiu. Šie ekonominiai klausimai esą labai svarbūs ir gali turėti didelę įtaką patikrinti ir išlaikyti taiką.

DAR ABI PUSĖS TEBESITIKI LAIMĖTI

Nuo liepos 18 d. prasidėjęs dešiniųjų sukilimas Ispanijoje dar tebesitęsia ir iki šiol tebėra neaišku kuri pusė laimės. Pasaulis ypač susidomėjęs Ispanijos įvykiais. Kova eina tarp dviejų pasaulėžiūrų: dešiniųjų ir kairiųjų. Sukilimo dėmesio centras Madridas (sostinė) yra kairiosios vyriausybės rankose. Spauda skelbia šiurpulingų įvykių: per 25.000 žmonių žuvusių, daug sudegintų bažnyčių ir vienuolynų su brangiais meno turtais, daug sušaudymų ir t. t.

Sukilimo pradžioj sukilėliai tikėjosi greitai laimėti, tačiau paskiausiai skelbia, kad kovos turės užtrukti, nes ir vyriausybė ryžosi iki paskutiniųjų gintis. Spauda pabrėžia, kad paskiausiai ir iš kai kurių užsienio valstybių prisidedama, paremiant vieną bei antrą pusę karo priemonėmis. Tačiau kol kas labai sunku nustatyti tikrąją Ispanijos įvykių būseną.

VOKIETIJA IR ITALIJA SUTIKO DALYVAUTI PENKIŲ VALSTYBIŲ PASITARIME

Liepos 31 d. Vokietijos užsienių reikalų ministeris Neurathas priėmė britų ir prancūzų ambasadorius ir belgų pasiuntinį ir jiems pranešė, kad vokiečių vyriausybė priima tų trijų kraštų vyriausybių pakvietimą dalyvauti penkių valstybių pasitarime dėl vakarų pakto sudarymo. Neurathas nurodė, kad tas pasitarimas kiekvienu atžvilgiu, taip pat ir jo programa, turi būti labai rūpestingai parengta diplomatinio keliu.

Liepos 31 d., dėl principinio Italijos sutikimo dalyvauti penkių Locarno valstybių konferencijoje, Romoje buvo paskelbtas toks oficialus komunikatas: „Užsienių reikalų ministeris grafas Ciano priėmė Prancūzijos ambasadorių ir britų ir belgų chargé d'affaires, kuriuos painformavo, kad italų vyriausybė mielai dalyvaus penkių Locarno valstybių konferencijoje, dėl kurios datos dar reikės susitarti. Jis pridūrė, kad italų vyriausybė laiko naudinga, kad konferencija, atsižvelgiant į jos tikslus, įprastu nuomonių pasikeitimu diplomatinio keliu būtų tinkamai parengta. Apie tą pranešimą grafas Ciano painformavo Vokietijos ambasadorių“.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: paskariniams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt., ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Tobulėkime

Malonus pasigėrėjimo pasididžiavimo jausmas užlieja kiekvieno kario, kiekvieno susipratusio, tikro lietuvių širdį ir žavi akį, matant įvairiais atvejais mūsų karių darniai žygiuojančias gretas, su malonumu padidintą į pratimus, iškilmes ar į poligoną, didingai traukiančias žaliukų, sudrausmintų, karui parengtų vyrų kuopas, batalionus, pulkus. Vieninga valia, ryžtumas, didi ir kilni ginkluotosios pajėgos siela ryškiai jaučiama lietuviškųjų gretų darniame žingsnyje, vieningose žygiuojančio dalinio judesiuose, imponuojančiai surimtėjusiuose, žvaliuose, pilku plieno šalmu pridengtuose, saulės nudegintuose karių veiduose. Be abejo, kiekvienas panašus kariuomenės dalinio pasirodymas apie mūsų ginkluotąsias pajėgas visuomet sudaro pakankamai gerą įspūdį, palikdamas lietuviškajai visuomenei kuo gražiausių atsiminimų. Karinis mokymas bei auklėjimas, pakankamas įsisąmoninimas kariniuose dalykuose, o taip pat karinė drausmė — kiekvieną karį padaro visiškai tinkamu kariuomenės kolektyvo nariu; toks narys viešai pasirodydamas, dalinio sudėtyje, net ir neturi galimumo parodyti savo nesupratimą, nesubrendimą ar nepakankamai valios elgtis taip, kaip, statuto žodžiais tariant, pridera elgtis kiekvienam kultūringam Lietuvos kariui. Tačiau yra labai svarbu, kad ir kiekvienas atskiras to kariuomenės kolektyvo narys, kiekvienas atskirai pasirodantis karine uniforma pasipuošęs vyras darytų kuo geriausią, kultūringo, sąmoningo Lietuvos kareivio įspūdį, kad negadintų ar nemažintų to įspūdžio, kurį žiūrėtojų padaro pavyzdingi mūsų karių viešai pasirodantieji daliniai, iš atskirų karių sudarytieji kariniai kolektyvai.

Įvairiose viešose vietose pasirodantieji ir su visuomene bendraujantieji kariai labai daug prisideda sudaryti visuomenės nuomonę apie visą mūsų kariuomenę. Atskirai laisvai viešumoje pasirodantis karys dažniausiai pasirodo tuo, kuo jis iš tikrųjų yra. Vadinasi, netinkamas tokiu atveju kareivio elgimasis, nežvali, netvarkinga išvaizda, nesusitvarkymas, apatiška, susnūdus veido išraiška, kiekvienam prašalaičiui gali sudaryti įspūdžio, kad tokia yra mūsų kareivių dauguma, kad tik viršininkų akivaizdoje ir rankose būdami jų valdiniai sugeba tinkamai elgtis ir gražiai pasirodyti. Tuo tarpu žvalus, energingas, kruopščiai susitvarkęs ir apsitaisęs uniformuotas vyras, savo tinkamu elgesiu, rimtu laikymusi ir kultūringa išorine išvaizda, įtikinančiai parodo, kad gražų, džiuginantį įspūdį daro ne tik viešai pasirodą mūsų kariuomenės kolektyvai, bet ir kiekvienas atskiras kareivis, kiekvienas tos didžiulės, garbingos karių šeimos narys. Taigi, noras, kad visur ir visuomet mūsų kariuomenė ir kario vardas visuomenės tarpe būtų tinkamai atstovaujamas, verčia kiekvieną karį, kiekvieną sąmoningą, subrendusį kariuomenės eilėse stovintį vyrą visuomet elgtis ir pasirodyti taip, kad kalbamas tikslas būtų pilnumoje pasiektas.

Suprantama ir jau iš statutų visiems žinoma, kad nepakanka kariui rūpintis vien tik savimi, bet taip pat svarbu yra padėti, patarti ir savo draugui, o reikiant — perspėti ir sulaikyti jį nuo blogo. Šiame straipsnelyje apie individualinį karių tobulinimąsi kalbamam reikale tokia draugų pagalba, padėjimas arba įtaka sulaikyti nuo blogo — yra labai reikšminga.

Vyrai! Ar visuomet ir visi pakankamai tvarkingai ir kultūringai pasirodome mieste, svečiuose, atostogų metu? Kokia žmogaus dvasos būseną pasireiškia išviršiniu netvarkingumu, apsileidimu, susmukimu ir apatija? Ar pakankamai suprantame tikrojo vyriškumo ir kariškumo prasmę? Ar nuolatos rūpinamės, kad būtume vis geresni, tobulesni kariai, piliečiai, žmonės?

Jeigu kiekvienas karys turi nuolatos didinti, tobulinti savo karinį pasirengimą, karo dalykų žinojimą, jeigu sakoma, kad pozicija niekuomet negalima laikyti visiškai įrengta, kad ją reikia tobulinti be paliovos, — tai ir savo elgesius, savo būdą, savo kasdieninį pasirodymą karių ar visuomenės tarpe karys taip pat turi nuolatos sekti, studijuoti, tobulinti. Pasižiūrėkime atidžiai į save — ir pamatysime bent keletą sričių, kuriose dar daug turime pasistengti, kad atskiro kareivio viešumoje, pav. mieste, pasirodymas būtų dar kultūringesnis, kad mes tiesiog rūpintumės savo elgesiu ir išviršine išvaizda visur kuo gražiau pasirodyti, kad iš atskirų karių apie visą mūsų kariuomenę būtų galima padaryti kuo geriausią sprendimą.

Taigi, venkime bereikalingo slankiojimo gatvėmis, nesiverškime be svarbesnio reikalo miestan, o į jį išėję nepasirodykime ant pakaušio ar ant šono nukreiptomis kepurėmis, palaidais, durtuvo žemyn nusvertais diržais, išsižiojusiais apikaklės trikampiiais. Ne vien viršininkų pareiga mūs nesutvarkiusių miestan neišleisti, bet ir kiekvieno gero kareivio garbė neleis jam, bet kaip miestan išsprukusiam, pasirodyti viešoje vietoje sujauktu munduru, neskustu veidu, apsi-blauseisia, nežvalia išvaizda. Iš mūsų išorinės išvaizdos turi trykšti vidujinis drausmingumas, ramumas, pasitenkinimas, o taip pat tvarkos ir gražaus kariško, tikrai vyriško elgimosi pamėgimas. Visa tai pasieksime ne vien automatiniai vykdydami mums privalomus tvarkos ir auklėjimo nurodymus, o ir patys nuolatos stengdamiesi būti tvarkingesniais, žvaliesniais kariais, pasigėrėjimo vertais vyrais.

Tačiau maža dar to, kad kareivis viešumoje ir tvarkingai atrodytų, bet jis turi vengti visų tų veiksnių ir tikslų, kurie jį vilioja į girtuokliavimą, į moralinio purvo klampynę, su visais šių tamsių kelių priedais, su apverktinomis jaunuolio gyvenimo per-

spektyvomis. Taigi, kariuomenės eilėse sudrausminę savo kūną, savo veiksmus ir elgesius, kurkime, tobulinkime ir drausmingą, tvirtą, tikrai vyrišką savo valią. Būkime savo geismų tikraisiais ir nelaikinais viešpačiais. Tik doras, sąmoningas, nuolatos siekias tobulumo karys sugebės imponuoti ir savo išorine išvaizda, savo elgesiais ir tvirta valia, kaip karo tarnybos pareigose, taip ir savo asmens gyvenime. Tuo tarpu, kai nuolatinis nikotino dūmų ryjimas, alkoholio nuodai ir moralinis pakrikimas kiekvieną sveiką vyrą paverčia ištižusiu, bevaliu žmogumi, menku kariu, kurio ir išviršinė išvaizda bus nekokia, o elgesiai ir darbai — papiktinantieji.

Labai svarbu taip pat kontroliuoti savo žodžius, savo kalbą. Menkas vyriškumas nevaldyti liežuvio ir leisti sau plepėti visa, kas tik ateina į galvą. Nekalbant jau apie tai, kad panašiai elgdamasis kareivis gali nejučiomis išduoti jam įtikėtą karišką paslaptį, bet, apskritai, savo žodžių nekontroliavimas rodo paviršutiniškumą, tuščiažodžiavimą, išsiblaškimą ir vyriškos valios stoką. Svarbiausia, tačiau, venkime dažniausiai tik iš įpratimo gausiai vartojamų keiksmo žodžių, nepadorių tauškalų, šlykščių, moraliniais puvėsiais atsiduodančių dainuškų bei kartais į savo dainų sąsiuvinius kareivių taip kruopščiai įsirašomų įvairių nešvankiausių „poezijų“... Ši žemiausi dvasios vergiškumo „meną“ palikime, gal būt, paskutiniam prieškarinės Rusijos „saldotui“, o nesisavinkime mes, šių dienų moderninės Lietuvos kariuomenės vyrai.

Šia proga reikėtų prisiminti, kad kuo gražiau, kuo rimčiau ir tvarkingiau laikytumės taip pat ir eidami viešose vietose įvairias tarnybos pareigas, kaip sargybinių, sargų, patrulių, arba vykdamy palydovais, gabenant įvairų karinį turtą.

Gražiai, išpūdingai atrodo žvalus, ryžtingas sargybinio laikymasis poste, ypač kur viešesnėje vietoje, pav., arti gatvės. Tuo tarpu susnūdęs, dažnai besiramstąs sienos, ant šautuvo palinkęs karys iš tikrųjų atrodo vertas pasigailėjimo. Nors nelengva yra sargybiniui žvaliai ir tiesiai, rimta, kariška išvaizda išsilaikyti poste nustatytą valandų skaičių, tačiau vidurinio įsitikinimo verčiamas jis sugebės tai padaryti, prisiminęs, kad jo kolegos, gal būt, tuo tarpu nelengviau prakaituoja poligono laukuose, o jo artimieji, tėvai bei giminės — prie nelengvų vasaros darbų, ūkiuose, fabrikuose. Pagaliau, čia nereikalingas vien fizinis pasitempimas, o daugiau noras tinkamai pasirodyti ir vyriškai kariškas nusiteikimas einamose pareigose. Tą patį galima pasakyti ir apie gatvėje ar dalies rajone energingai žingsniuojančius patrulius, kurie daro, nepalyginti, geresnį išpūdį už tingiai, vos pakeliančiais batais gatvės grindinį kaukšinėms, nuo šautuvų persikreipusius ginkluotus vyrus.

Visuomet prašalaičių dėmesį atkreipia taip pat ir auto priemonėmis ar arklių trauka gabenamas karinis turtas. Visai skirtingas išpūdis susidaro, kada tvarkingai apdengtame sunkvežimyje, ar ant pilno įvairių daiktų vežimo, sėdi žvalūs, tiesiai važiavimo kryptimi žiūrį ginkluoti ar neginkluoti transporto palydovai. Tuo tarpu, kai ant vežamų daiktų čigoniškai suvirtę tingiai snaudžia uniformuoti vyrai, o vežami

daiktai, kaip, pav. baltiniai, savo išsikišusiomis dalimis maskatuoja aplink vežimą — vaizdas labai prastas, nekariškas. Čia minimu atveju kareivis, eidamas palydovo pareigas, turi atminti, kad jeigu pati transporto priemonė jam duoda didelį kelionės patogumą, tai jis pats turi padėti visas pastangas, kad kaip vežamas turtas, taip ir pats kareivis, būtų pavyzdingo tvarkoj ir tinkamai, kariškai laikytusi.

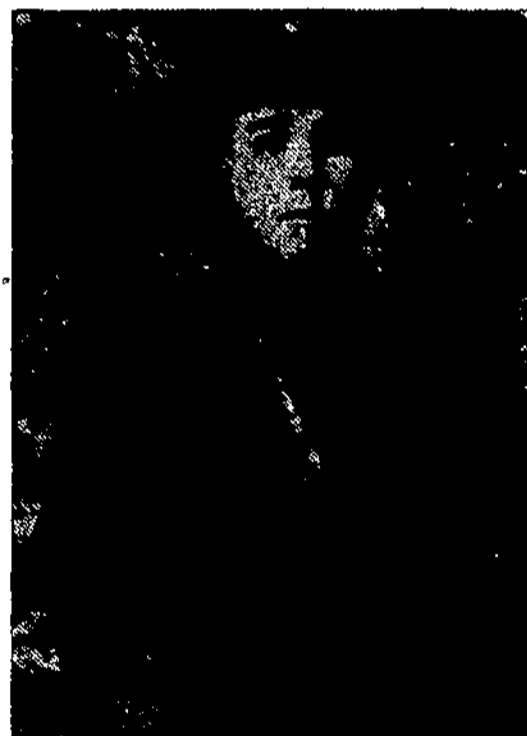
Rimtai pagalvoję ir įsigilinę daug dar surastume įvairių atvejų, kur atskirų karių tinkamas išorinis pasirodymas daug padeda apie visą mūsų kariuomenę teisingai nuomonei sudaryti, o visi šioje srityje dar esantieji netobulumai bei trūkumai — veikia priešinga kryptimi.

Taigi, visų mūsų turėtų būti didžiausias rūpestis — dėti patiems visas pastangas, tobulinti savo būdą ir valią, kad ir kiekvienas viešai pasirodęs karys iššauktų prašalaičių pasigėrėjimą. Tik iš tokių vyrų sudarytas galingas kariuomenės kūnas turės ir didžią, nepalaužiamą, pasididžiavimo vertą visos Lietuvos kariuomenės sielą ir valią.

Alg. Giedrius

Jis nepabūgo

Eilinis Vincas Macevičius gimė 1899 m. Tirmėnų kaime, Paežerėlių v., Šakių ap. 1919 metų sausio 15 d. į kariuomenę stojo savanoriu, į 2 pėst. pulką. Vėliau buvo perkeltas į atskirą Marijampolės batalioną. Batalionui persiformavus į 6 pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulką, šiame pulke tarnavo ir Macevičius.

Eil. V. Macevičius

1919 metais lietuviams kovojant su bolševikais prie Ilūkšto, eil. Macevičiui ir dar keliems kariams buvo duotas uždavinys išsproginti medinis tiltas ant upelio, per kurį priešas turėjo susisiekimą su kitomis savo dalimis. Tačiau prisiartinus prie pavojingųjų vietų, kiti kareiviai nebedrįso vykdyti jiems pavesto uždavinio. Tada eil. Macevičius, neatsižvelgdamas į pavojų savo gyvybei, toliau tęsė jam skirtą uždavinį.

Eil. Vincas Macevičius už šį narsų žygį apdovanojamas 3 laipsnio Vyčio kryžiumi.

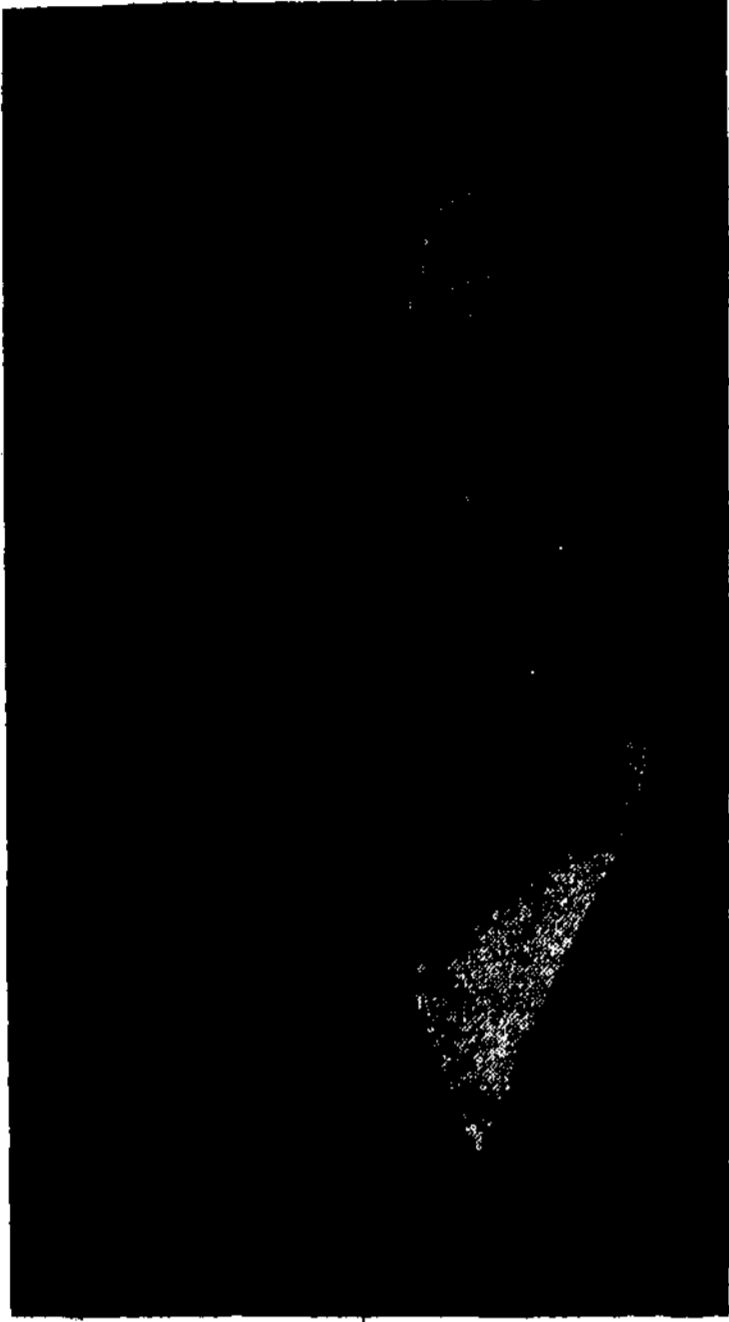
Eil. Macevičius dalyvavo fronte prieš lenkus prie Giedraičių, bolševikų fronte prie Ilūkštos, Rautenzee, bermontininkų fronte prie Radviliškio ir kt.

1921 metais išėjo į atsargą. Dabar eil. Macevičius gyvena Kleravolio kaime, Gelgaudiškio val., nuosavame 9 ha ūkyje. Ir dabar jame tebeliepsnoja kovų meto dvasia, ir kiekvienu momentu, reikiant, pasiryžęs aukoti savo gyvybę už taip sunkiai iškovotą Lietuvos laisvę.

Aug. Aštrauskas

Be laiko palūžusi darbšti ir gabi jėga

Skaidu sustoti prie naujo, ką tik supilto kapo, kuris amžiams iš gyvųjų tarpo išskiria žmogų dar jauną, kupiną energijos, gražių užsimojimų, ir kuris savo darbais dar daug žadėjo padaryti naudinga ir vertinga. Bet mirtis į nieką nežiūri. Ne vieną ji per anksti nutraukia nuo gyvenimo slenksčio, sutrukdydama žengti į saulėtą ateitį, į užsibrėžtus darbus ir siekimus.

A. a. Vladas Andriukaitis

Liepos 31 d. 20 val. 45 min. mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo dar jauną ir energingą rašytoją ir žurnalistą **Vladą Andriukaitį**, „Trimito“ redaktoriaus padėjėją. Dar pačiam darbo stiprume, vos 33 metų amžiaus (gimęs 1903 m. rugpiūčio 5 d. Kaune).

Dar taip neseniai, tik prieš mėnesį, né nejausdamas kas jo laukia, gerai nusiteikęs ir kupinas jėgų, svajojo apie savo literatūrinius darbus, skubėjo baigti rašomą naują savo veikalą ir rūpinosi šiomet parengti jį spaudai. Vieną baigdamas rašyti, jau rengdavo kito planą. Nemaža jau užsibrėžtų darbų, kuriuos tikėjosi netolimoj ateity įvykdyti, nusinešė į kapą.

Šia proga, liūdėdami netekę jaunos plunksnos jėgos, nors trumpai susipažinkime su velionio gyvenimu ir darbais. Didžiojo karo metu, vokiečiams užėmus Lietuvą, Vladas Andriukaitis atsidūrė Rusijoje. 1919 m. Chersono mieste baigė keturias gimnazijos klases. Grįžęs į Lietuvą, 1920 m. Kaune baigė pradžios mokyklos mokytojų kursus ir tais pat metais buvo paskirtas Činkių-Medekšių pradžios mokyklos vedėju. Bet jį traukė aukštasis mokslas. Vėl grįžo į Kauną ir toliau mokėsi. 1926 m. Kaune baigė suaugusiųjų gimnaziją, 1926—1927 m. Vytauto Didžiojo universitete studijavo teisės mokslus, o 1927—1933 m. humanitarinius. Kaip nuoširdų patriotą traukė ir tėvynės gynimo darbas. 1920 m. įstojo į šaulių

eiles ir tų pat metų rudenį, kaip šaulys, dalyvavo žygiuose prieš įsiveržusius į Lietuvą lenkų raitininkus. Po kovų Vladas pajunta palinkimą prie plunksnos darbo. 1921 m. pradeda rašinėti į „Trimitą“, daugiausia beletristikos dalykus. 1922 m. rugpiūčio 16 d. buvo priimtas į Šaulių Sąjungos tarnybą, eidamas įvairias pareigas, bet daugiausia dirbdamas šaulių spaudos srityje. Nuo 1924 m. perėjo dirbti į „Trimito“ redakciją, o 1930 m. buvo paskirtas šio laikraščio redaktoriaus padėjėju. Šias pareigas ėjo iki pat mirties. Ligi 1931 m. velionis buvo Kauno Vlado Putvinskio būrio šaulys, o vėliau perėjo į Šančių šaulių būrio eiles. Šaulių eilėse velionis buvo aktingas ir uolus darbininkas. Dalyvavo ir Kauno Vl. Putvinskio ir Šančių būrių, taip pat ir Kauno rinktinės valdybose.

Nežiūrint į tai, kad velionis turėjo nemaža darbo eidamas savo tarnybines bei šaulio pareigas, dideliu darbštumu ir pasiryžimu mokėdavo rasti nemaža laiko skirti ir literatūriniam darbui. Be trumpesnių dalykų periodinėj spaudoj, yra parašęs net penkias atskiras knygas. Du apysakų rinkinius „Žvalgo užrašai“ ir „Kovų aidai“, kuriuose pasakoja įvykius iš kovų dėl nepriklausomybės. Apysaką iš Vytauto Didžiojo laikų — „Audra Žemaičiuose“. Romanus „Kruvina laisvė“ ir „Martynas Skroblas“. Pirmajame romane aprašo Rusijos revoliucijos laikus, o antrajame klaipėdiečių gyvenimą. Velionis pirmas stambesniu kūriniu aprašė klaipėdiečių gyvenimą.

Per paskutinius kelis metus kasmet pamatydavome iš spaudos išėjusią naują Vl. Andriukaičio knygą, todėl daug buvo tikėtasi iš šio jauno ir darbštaus rašytojo. Tačiau prieš mėnesį susirgęs vidurių šiltine, daugiau iš jos nebekėlė ir Karo ligoninėje mirė, palikęs žmoną ir 5 metų sūnų.

Vl. Andriukaitis po savo raštais pasirašinėdavo tikrąja pavarde arba slapyvardžiais: Andrius Varguolis, Tadas Žagaras, Vl. Andriuška, V. A. ir kt. Jo raštuose spindėdavo heroiskumas, tėvynės meilė ir kita graži idėja. Savo raštais stengdavosi eiti į jaunimą kilniomis mintimis ir jį teigiamai auklėti.

Velionio nuoširdūs raštai buvo mėgiami ir karių skaitytojų eilėse.

Vl. Andriukaičio karstas prie amžinojo poilsio vietos

Pora pastabėlių instruktoriams

Vieninis kareivio mokymas yra pamatas visam jo kariniam parengimui. Darnus didesnių junginių (skyrėjų, būrio) veikimas yra tik tada įmanomas, kada kareivis yra išėjęs sistematingą vieninį mokymą. Šiame trumpame straipsnyje noriu trumpai panagrinėti skyrėjų-instruktorius darbą, kuris yra itin atsakingas mokomose kuopose, nes ten rengiamas žemesnysis kadras ir padarytos klaidos, netikslumai atneš, nepalyginti, didesnės žalos, kaip paprastose šaulių kuopose, nes blogai parengtas skyrėjas pakartos visas klaidas, būdamas patsai instruktoriumi.

Visai nėra pamato skūstis, kad mokomųjų kuopų skyrėjai (bendrai visas žemesnysis kadras) yra silpni savo dalyko žinovai, reikalingi nuolatinės karininko priežiūros, nesugebą savarankiškai veikti. Jie tik, kaip instruktoriai, trūksta ne žinių, bet mokymo metodo, kruopščios sistemos savo darbe, nuo kurios pareina visas darbo našumas. Savaimė suprantama, kad dalykas iš šios pusės nėra lengvai išsprendžiamas ir tobulybės nebus niekada pasiekta, tačiau turime atsiminti auksinę teisybę — kas nesiveržia pirmyn, tasai eina atgal.

Ką turi atsiminti instruktorius? —

Pirmiausia, jei esi paskirtas instruktoriumi, turi iš anksto sužinoti, kas bus daroma, žodžiu dienos programą.

Labai klysta manydami tie instruktoriai, kad pasirengti reikia tik silpniau žinomam arba sudėtingesniau dalykui. Nesvarbu, nors tektų instruktuoti paprasčiausias sukiny, bet instruktorius pareiga iš anksto smulkiausiai pergalvoti šį veiksmą ir nusistatyti, kaip tą veiksmą išaiškinti.

Čia jau prieiname prie antro itin įsidėmėtino dalyko, taip vadinamo plano.

Plane turi būti smulkiai numatytas aiškinamam dalykui laikas. Pav., programoje nurodyta nuo 7—8 val. sukinių kairėn ir dešinėn. Savo planelyje instruktorius pasižymi: — iki 7,10 val. paaškinsiu kam reikalingi sukinių, nuo 7,10 iki 7,15 val. parodysiu, kaip daromi sukinių kairėn, dešinėn, nuo 7,15—7,20 val. žodžiu aptarsiu, kaip tie sukinių atliekami ir nuo 7,20 iki 7,50 vykdysiu tuos sukinius su savo žmonėmis. Antraip, dirbant be plano, kartais įsigilinama į smulkmenas ir dalykas lieka nepilnai išaiškintas.

Išėjęs į aikštę instruktorius turi atsiminti: a) Kad

visus paaškinimus, nurodymus perduoda tvirtu balsu, visai nedvejojamas. Bent koksai nepasitikėjimas savimi tuojau bus pastebėtas mokinių ir toksai instruktorius jų akyse nustoja autoriteto, pasitikėjimo, b) Visos komandos, parodyti veiksmai turi būti mokinių vykdomi iki mažiausių smulkmenų. Reiškia, jei kartą praktiškai parodei sukinių kairėn, išaiškinti jį teoretiškai, tai mokėk pareikalauti, kad tavo mokiniai jį visai tiksliai ir vykdytų. c) Niekados nereikalauk iš mokinio daryti ko nors, jei nesi įsitikinęs, kad jisai dalyką yra sąmoningai supratęs. Tik sąmoningai suprastas uždavinys gali būti tiksliai įvykdytas.

Mokomose kuopose jauni kareiviai (mokiniai) patys irgi pratinami instruktuoti ir tatau visai suprantama, nes ir jie patys rengiami skyrėjų-instruktoriais. Kai kuris dalykas jau yra praeitis, tai jį kartojant instruktuoja patys mokiniai. Dabar tenka tikrajam instruktoriumi stropiai prižiūrėti instruktavimą. Štai į ką tenka kreipti dėmesio: 1) Kad būsimasis instruktorius ne vien, kaip automatas, padavinėtų komandas, bet turi mokytis pastebėti daromas klaidas ir jas aiškiai apibrėžti. Pav., jaun. kareivi Jurguti, po komandos „lygiuok“ greičiau pasuk galvą! Neleisti būsimam instruktoriumi daryti nieko nepasakančių pastabų, pav., „nėra gyvumo“, „daugiau žvalumo!“ ir t. t. 2) Prižiūrėti, kad komanduotų drąsiai, įsakmiai, nes nuo komandos priklauso ir pačio veiksmo atlikimas. 3) Stebėti, kad tiksliai ir išsamiai aiškintų daromus veiksmus teoretiškai ir patsai parodytų praktiškai, o paskui reikalautų jų vykdymo. 4) Kad komanduotų savo grupei ne arčiau, kaip 8 žingsnių atstumo ir visas pataisas duotų žodžiu. Tai pripratins būsimąjį instruktorių garsiai komanduoti ir laisvins jo pastabumą bei atidumą.

Taktinis kovotojo rengimas reikalauja iš instruktorius dar daugiau sumanumo, dar didesnio sistematingumo, dar smulkesnio plano. Čia instruktoriams pasirengti turėtų padėti būrių vadai-karininkai. Apie taktišką kovotojo rengimą smulkiau pakalbėsime kitą kartą.

Išvados: 1) Instruktuoti galima tiktai pasirengus. 2) Instruktuojama pagal smulkų planą, kurį susistato patsai instruktorius. 3) Mažiausios klaidos, netikslumai žemina instruktorius autoritetą mokinių akyse.

Kariūn. jaun. pusk. Šidlauskas

Velionis buvo apdovanotas šaulių žvaigžde ir Lietuvos nepriklausomybės medaliu.

Rugpiūčio 2 d. 17 val. Vl. Andriukaitis buvo iškilmingai laidojamas Kauno kapinėse. Iš Karo ligoninės į kapines palydėti susirinko šaulių vadovybė, daug šaulių, žurnalistų ir didžiulė minia pažinusių velionį arba asmeniškai arba iš jo raštų. Gedulingomis giesmėmis bei muzikos aidais palydėjo šančių šaulių choras ir karo aviacijos dūdų orkestras. Kapinėse jautriomis kalbomis su velioniu atsisveikino karo kapelionas kun. Juška, šaulių sąjungos vardu l. e. sąjungos vadovė pareigas plk. ltn. Kazitėnas, žurnalistų vardu Dailidė, adv. R. Skipitis, užsienio lietuviams remti draugijos vardu, „Trimito“ redaktorius

J. Kalnėnas ir kiti. J. Šimkus perskaitė P. Babicko eilėraštį, specialiai parašytą velioniui pagerbti. Ypač jautrią atsisveikinimo kalbą pasakė redaktorius, dirbęs keletą metų drauge su velioniu. Daugeliui pažinusių velionį išspaudė gailią ašarą, atsisveikinant su tuo maloniu ir draugišku jaunu rašytoju ir žurnalistu. Leidžiant karstą į duobę, šančių šaulių būrys trimis salvėmis atidavė paskutinę pagarbą brangiam savo būrio nariui.

Kartu liūdėdami dėl brangaus spaudos kolegos, mūsų talkininkės šaulių spaudos uolaus nario, netikėtos ir ankstyvos mirties, reiškiamo nuoširdžią užuojautą „Trimito“ redakcijai ir velionio šeimai.

Ką pasakė gen. Burtas mūsų žurnalistams

Redakcijoms buvo pranešta, kad viešis Lietuvoje anglų generolas Burtas VIII. 4. 10 v. 15 m. priims spaudos atstovus. Kaip karo spaudos atstovas nuvykau į „Metropolį“ ir pasibeldžiau į 57 kambarį. Durys pravisė ir pamačiau kambarį jau keletą žurnalistų besėdinčių. Tarp jų buvo ir generolas Burtas. Aš jo nepažinau. Man įėjus, iš galutinio fotelio atsistojo aukštas apie 60 metų karinės išvaizdos vyras ir prisiartinęs ištiesė man ranką, tardamas lietuviškai „sveikas“. Aš tyliai atsakiau „sveikas, pone generale“, nes abejojau ar tikrai mane sveikina generolas Burtas, o jo ištartas žodis „sveikas“ skambėjo lietuviška tarena. Generolas, pakvietęs mane sėsti, nuėjo į kitą kambarį cigarečių. Užėmęs vietą pastebėjau, kad tikrai tas pats gen. Burtas. Nusiteikęs laukiau, ką pasakys gerbiamas generolas, kuris savo gyvenime ne vien mūsų tautos liūdesį ir džiaugsmą matė, bet 1897 m. dalyvavo Turkijos—Graikijos kare, 1899—1902 m. Afrikos kare, 1910 m. Ispanijos — Maroko kare buvo karo korespondentu. 1915—1919 m. buvo dragūnų, paskiau 7 kavalerijos brigados vadu. Po karo vadovavo anglų militarinei misijai Lietuvoje ir Latvijoje. Dirbęs savo tėvynės sostinėje karo ministerijoje generaliniame štabe. Ir štai šiandien tas didis anglų tautos vyras Lietuvos žurnalistus maloniai priima ir kalbasi. Jo pareikštas mintis noriu patiekti „Kario“ skaitytojams.

— Kaip karys būsiu santūrus kalboje — pradėjo angliškai gen. Burtas. (Jo kalbą atpasakojo lietuviškai žurnalistais Kamantauskas). — Mane sieja kario vardas, karai, spauda ir jos galybė. Spaudos ginklas, man dalyvaujant karuose, buvo didis. Todėl atleiskit, jei ką nors ne taip pasakysiu.

Aš atvykau į Lietuvą kaip Baden-Powel'io ir jo žmonos atstovas aplankyti skautus. Esu buvęs Lietuvoje 1919 m., kada kariuomenės vadu buvo gen. Žukauskas. Pasižįstu su gen. Nagevičium. Stebėjau Lietuvos gyvenimą tada ir dabar. Manau, Lietuvos gyvenimo pulsas yra man pažįstamas. Jūsų tėvynė žengia tvirtu žingsniu kultūros keliu. Atsimenu arklių rinką toje vietoje, kur dabar Vytauto Didžiojo karo muziejus. Čia dabar daromos išpūdingos apeigos prie Nežinomojo Kareivio kapo. Jautrus susikaupimas. Verda naujas gyvenimas. Mačiau jūsų šaunią kariuomenę, šaulius, skautus. Man, kaip kavaleristui, gilų išpūdį padarė kavalerija. Didelio entuziazmo esama pas jus dainose, darbe ir žaidimuose. Ypatingai krito į akį lietuvių būdo ramumas, žmoniškas nusiteikimas. Santykiai pas jus tarp luomų švelnūs. Santykiai tarp karių ir karininkų ir vienu su kitais geri, nuoširdūs. O tai yra svarbiausia drausmės rūšis. Kaimo žmonės draugiški, linksmi.

Kiekvienas kraštas turi savo sunkumų, todėl stebėjau juos ir Lietuvoje. Norėdamas matyti darbo žmones, keldavau anksti ir žiūrėjau pro langą, kaip pirmieji darbininkai skuba į darbą. Aš mačiau, jie eina išsitiesę, nesusilenkę, ženklas, kad jie nejaučia vargo ir jų nespaudžia didelių rūpesčių našta.

Atsimenu Kauno krautuves ir konkę. Vaizdi buvo konkė. Dabar viskas pasikeitę. Kaunas puikių namų prisistatęs, Lietuvos bankas ir kiti nauji rūmai

puošia laikinąją sostinę. Susisiekimai visai tobulas. Visa tai rodo, kad tauta eina pažangos keliu.

Net paprastuose baruose kultūringas patarnavimas ir jaukumas. Man labai didelį išpūdį padarė jūsų dvasinis kilimas, besireiškiąs dainos meile. Daina jūsų tautoje liūdna, melodinga, kelianti svarbius jausmus. Ne tuščias komplimentas.

— Gal ponui generolui Lietuvos pažangą teko matyti tik Kaune, kaip atrodo kaimas? — paklausė vienas žurnalistų. — Ne vien Kaune. Lietuvos kultūringumas eina nuosekliai, proporcingai tiek mieste, tiek kaimo: tiesiami keliai, plentai, visur mačiau tobulėjančios tautos vaizdus.

— Ar, pone generale, sutikote Kaune dabar pažįstamų iš 1919 metų? — Taip, mačiau keletą asmenų, buvusių 1919 m. kareiviais, karininkais, dabar jau besančių valdininkais.

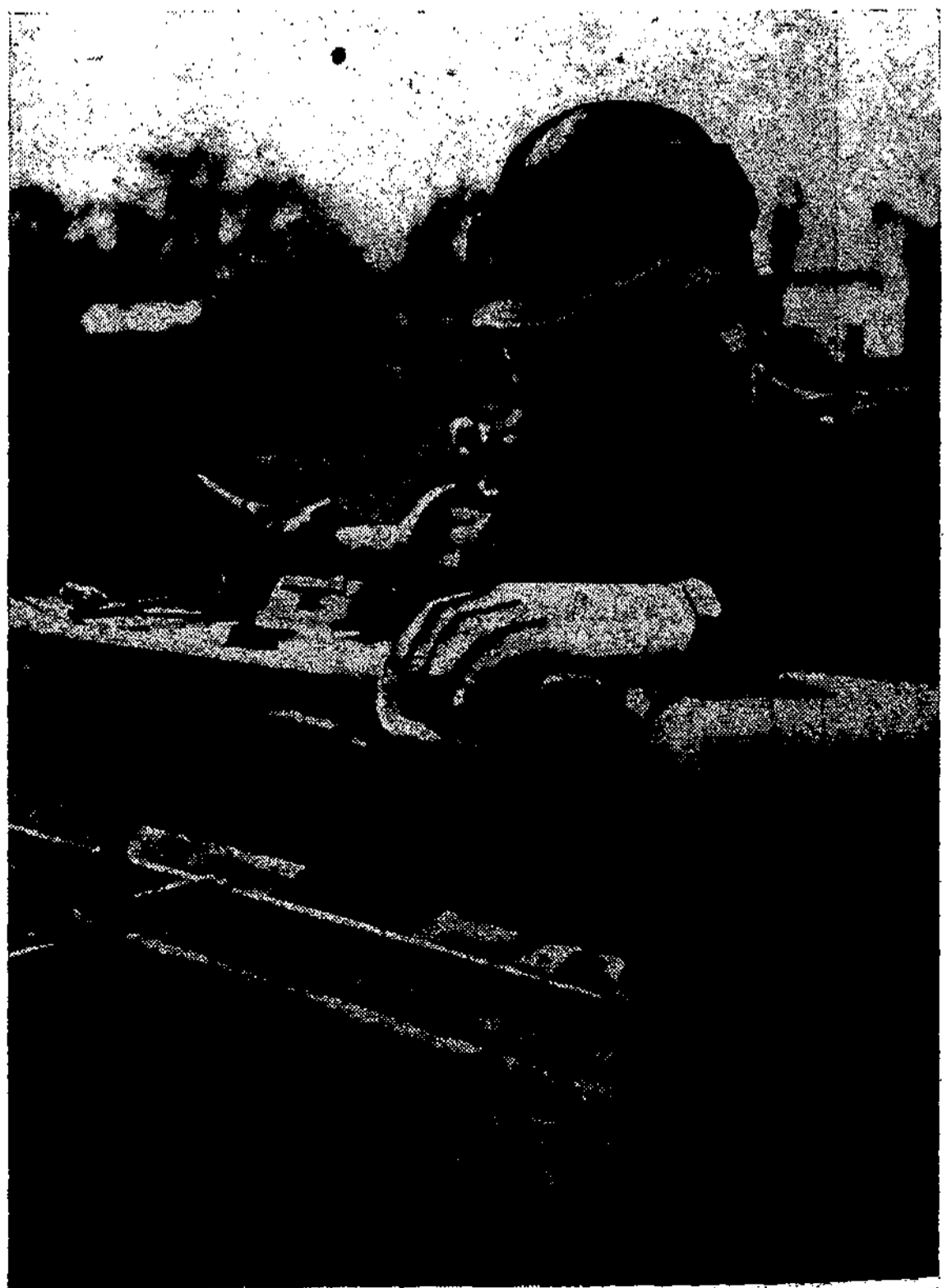
— Ar, gerbiamas generale, buvote mūsų tikroje sostinėje — Vilniuje? — Buvau 1919 m. Dėl Vilniaus dirbo mano du pažįstami anglų karininkai.

Žydų spaudos atstovas klausė apie žydų reikalus Palestinoje, į ką generolas atsakė. — Yra gerų ir blogų žydų. Blogieji žydai ne taip aiškina įstatymus.

Pasidalinęs savo išpūdziais su žurnalistais, pasakė lietuviškai „ačiū“. Dėkoja visiems už vaišingumą ir prašo perduoti savo linkėjimus karo vadovybei, ji lydėjusiam kpt. Bulikai ir kitiems. Paskutiniai jo žodžiai buvo:

— Linkiu lietuvių tautai, Vyriausio Vado garbingai vedamai, taikos, ramybės ir palaimos. Linkiu stiprėti ir kilti tuose ištekliuose, ką turite.

Ltn. Mačys

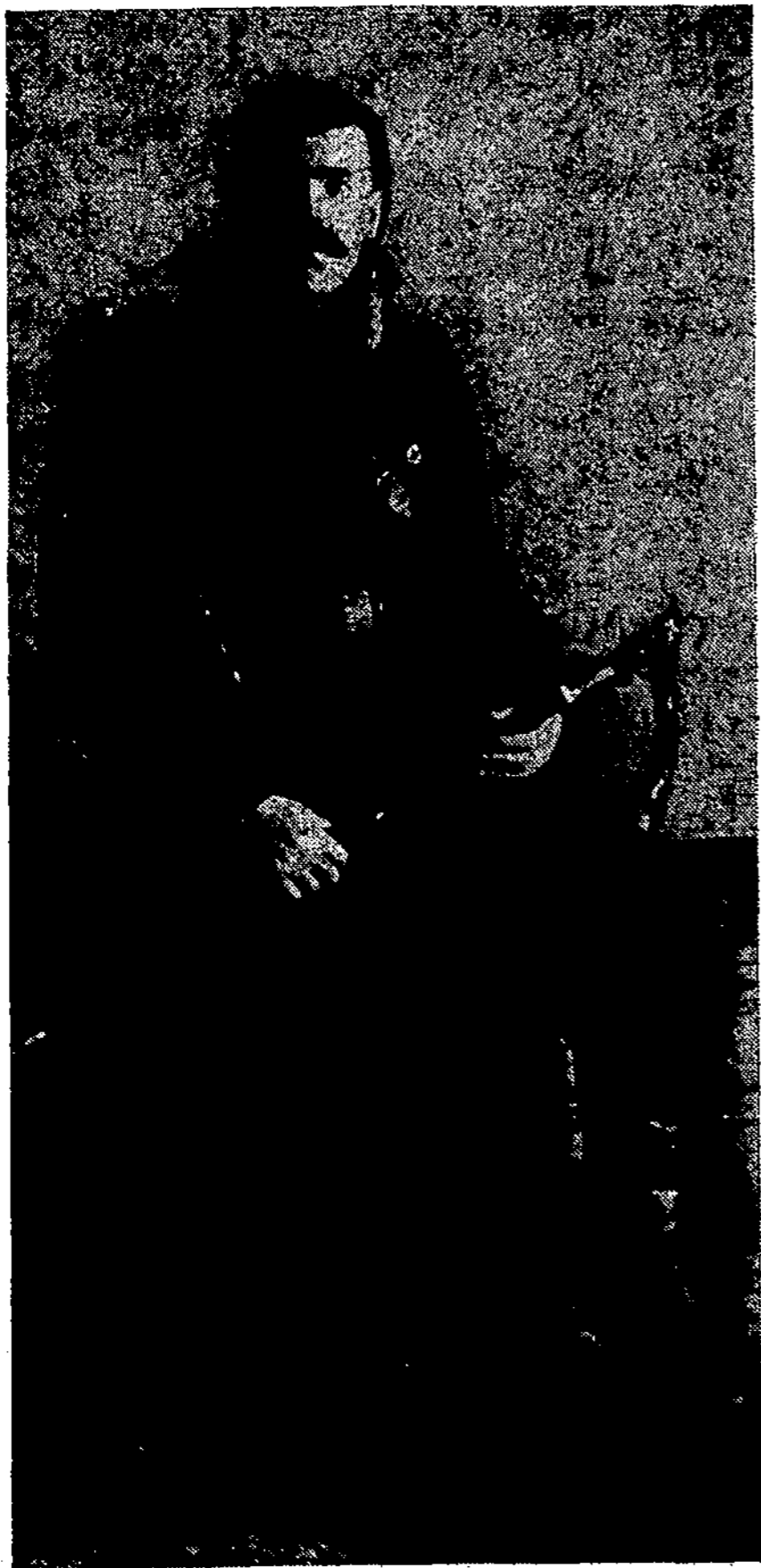

Viską matau, kas dedasi padangėse

Dmt. Čibo nuotr.

Su drąsiu viršininku ir jauniems nebaisu

— Įdomus buvo raitininkų organizatorius Matas Raila. Tai stačiai žilos senovės karžygių tipas. Kur tik jis pasisukdavo, jau viena jo išvaizda pakeldavo kareivių-savanorių nuotaiką. Apie jį buvo susidarę pasakingų dalykų: čia jis vienas tris bolševikus nuginklavęs, ten visą būrį į pelkes įviliojęs ir sunaikinęs, ten vėl kritingu momentu lyg iš žemės išdygęs ir drąsiu veikimu privertęs priešą panikoje bėgti... Ir jo išvaizda ypatinga: vyras aukštas, plačiapetis, dideli plaukai kyšo iš po kepurės, ilgi ūsai, kaip vantos nuskarę. Jo arklys vis žaibu skrenda — visur suspėja. Jaunimas paskui jį galvotrūkčiais, užsidegęs eina: su Raila

Vachmistras Matas Raila

niekur nebaisu, nebuvo atsitikimo, kad Raila svyruotų, kad jo kardas ar kulka priešą neįveiktų...

Taip man pasakojo apie tą vyrą — kari-savanorį jau dabar miręs kun. Tilvytis.

Dabar pasiklausykime, ką pasakoja apie save jis pats. Jo pasipasakojimą, mano prašoma, užrašė jo giminaite S. Railaitė.

— Gimiau 1888 m. rugsėjo 8 d. Čerelių kaime, Pagirio valsč. Tėvai Petras ir Elžbieta buvo mažažemiai ūkininkai. Porą metų lankiau Pagiryje rusų pradžios mokyklą. 1909 m. lapkričio mėn. buvau paimtas į rusų kariuomenę. Tarnavau Aleksandropoly raitininkų daly ir ištarnavęs iki 1914 m. balandžio mėn. grįžau į tėvynę. Tų pačių metų liepos 17 d., rusams rengiantis į karą, vėl buvau mobilizuotas. Tarnavau

Kauno tvirtovėje artilerijos žvalgu, o vėliau raitininkų daly. Iki 1915 m. rudens dalyvavau daugelyje kautynių prieš vokiečius. Vokiečiams užėmus Kauną, buvau perkeltas kitur ir į kitą dalį. Rusų kariuomenėje dalyvaudamas kautynėse labai daug visko pergyvenau ir buvau tris kartus sužeistas.

1918 m. grįžau į tėvynę ir įstojau savanoriu į kariuomenę — jau savąją Lietuvos kariuomenę.

Mūsų kariuomenės užuomazga daugelyje vietų buvo vadinamos milicijos būriai. Kada 1918 m. spalio—lapkričio mėn. Pagirio parapijos komitetas pradėjo organizuoti vietos miliciją, aš buvau išrinktas milicijos viršininku. Milicijos tarnyba buvo neapmokama ir įstoje, bent pradžioje, turėjo patys pasirūpinti ne tik drabužių, maisto, bet ir ginklų. Nuotaika buvo gera, nors buvo daug trukdymų ir iš visų pusių apsupti priešų.

1919 m. sausio pradžioje į Pagirį atvyko bolševikų pirmieji žvalgai. Jų komisaras atvyko pas mane, kaip milicijos viršininką, ir pasikvietęs į atskirą kambarį pradėjo kamantinėti: ką kalba žmonės apie bolševikus, ar daug prijauciančių ir ar labai laukia rusų-bolševikų. Išklauses jo pasakiau: „Kaip pasirodysit savo darbais, tai ir patirsit žmonių nuomonę“.

Pradžioje bolševikai kaimuose viską pirkto, o vėliau jau ne tik kad ėmė dykai, bet tiesiog plėšė. Žmonės viską pradėjo slėpti kur tik kas įmanydamas. Paslėpti buvo labai sunku, nes iš pačių gyventojų atsirasdavo išdavikų ir jų padedami bolševikai paslėptą turtą surasdavo. Prasidėjo žiaurūs grūmojimai ir net kankinimai žmonių, kurie gelbėdamiesi nuo bado norėjo nuslėpti duonos kąsnį. Reikėjo gelbėti žmones ir jiems padėti. Nusprendžiau padaryti taip, kad ir patys žmonės būtų patraukti, kad organizuojama pagalba patys įdomautųsi. Parašiau ir išsiuntinėjau į kaimus atsišaukimą, kurio svarbiausia mintis buvo ši: „Kas nori duonos, atvykite ryt į Pagirį“. Kitą dieną prisirinko į miestelį labai daug žmonių. Dalis susirinko į mokyklos salę. Tuo tarpu buvęs Pagiry komisaras uždusęs atbėgo į mokyklą ir pradėjo šaukti: ko čia susirinkę ir kas liepė rinktis? Susirinkusiųjų keletas balsų visai ramiai atsakė: „Mes patys susirinkom, niekas neliepė“. Suprantama, komisaras nepatikėjo, o dar kažin kuris kaimietis pakišo jam mano parašu atsišaukimą. Aš ir kai kurie dar kiti turėjom slėptis, nes nepavykus dar pasitarti ne ką galėjom priešintis. Tą pačią naktį aš su 18 vyrų išjojau į Šėtą pas kitus savanorius. Jojome miško keliukais, nes jodami vieškeliu galėjom sutikti didesnę bolševikų skaičių, o susitikimas nebuvo pageidaujamas. Pakely pas vieną ūkininką pavakarieniavom ir jojom. Kadangi buvo labai tamsu, tai buvom priversti sustoti ir pernaktuoti. Nakvynei pasirinkom Gumbių dvarą. Mano vyrai nenusirengę sugulo ant suolų. Vos spėjom sumerkti akis, kai išgirdom bildesį. Vyrai pasirengė gintis, o aš einu žiūrėti kas beldžiasi. Atidariau duris. Pasirodė, būta savo žmogaus, kuris, palaikęs mane dvaro šeimininku, įsakė auštant pristatyti reikalingą maisto kiekį į Šėtą. Sutvarkiau šį reikalą. Auštant išjojom toliau. Prieš Šėtą pasitiko mus vietos savanoriai ir visi nujojom į miestelį. Pasitarus su vietos savanoriais pasiskirstyta pareigomis. Man pavesta tvarkyti raitininkų būrį. Kasdien atvykdavo naujų savanorių ne tik iš artimesnių, bet ir tolimesnių apylinkių. Buvo visokių: jaunų,

senų ir vienas net kiek raišas vyras. Visi buvo pasiryžę atlikti šventą pareigą savo tėvynei.

Organizuotis daug nuoširdumo parodė ir medžiagiškai rėmė Šėtos klebonas kun. Tilvytis ir Pagirio klebonas kun. Alseika. Jie aukojo viską: gyvulius, maistą ir pašarą. Be to, be ūkininkų, nemaža padėjo ir vietos dvarininkai, kaip p. O'Rourk'ienė ir p. Rindzevičius.

Kasdien daugėjant savanorių skaičiui, daugiausia rūpesčio buvo dėl ginklų. Kreipėmės į Kėdainius. Buvo gauta labai mažai, tik dvidešimt rusiškų šautuvų, keli tūkstančiai šovinių ir keliasdešimts granatų. Savanoris, gavęs šautuvą, jautėsi laimingiausiu pasaulyje žmogumi ir ginklą labai brangino: ginklo priežiūra, mokymas vartoti buvo maloniausias darbas. Savanoris, turintis šautuvą, niekur su juo nesiskirdavo.

Kada apsirūpinom šiek tiek ginklais, pradėjom užpuldinėti bolševikus.

Pirmą žygį įvykdėm į Pagirį, rodos, vasario 27 d. Išvykom 12 val. ir pakely iš sutikto žmogaus sužinojom, kad Pagiry esą per 30 bolševikų pėst. su keliais raitininkais. Mūsų grupė buvo 18 raitininkų. Nuo Runeikių dvaro pasidalijom į dvi dalis. Karininkas Reikala užėmė Leliūnų vieškelį, o aš su 10 raitininkų nuvykau perkirsti Paobelio vieškelį. Iš tų vietų artinomės į Pagirį. Staiga pastebėjau atvažiuojant tris vežimus. Pasislėpėm ir laukėm kol privažiuos. Liečiau vyrams nulipti nuo arklių. Kada bolševikai prisiartino ir galėjom kliudyti, pradėjom šaudyti. Bolševikai, metę arklius, pasileido bėgti per lauką į Aneliavos dv. krūmus, o mes grioviais vytis. Kiek pabėgėjus, žiūriu, kád aš esu vienas, o kiti liko tolokai užpakaly. Iš vieno užklupto bolševiko atėmiau šautuvą, bet tuo pat metu pastebėjau, kad nepertoliausia manęs dar penki bolševikai. Kas daryti? Turėjau rankinę granatą, bet ji buvo sugedus, o šovinių tik keli buvo belikę. Staiga sviedžiau į juos sugedusią granatą ir pats puoliau ant žemės. Ar tai staigaus mano granatos sviedimo išgąsdinti, ar pamanę, kad aš ne vienas, bolševikai metė ginklus ir pakėlė rankas. Aš pašokęs pripuoliau ir surinkau jų šautuvus. Tuo tarpu vienas bolševikų pabėgo, žinoma, aš jo vytis negalėjau, nes ir taip liko keturi bolševikai. Tuo tarpu pasirodė lėkiantieji link manęs ir antrosios grupės žmonės, bet, matyt, pamanę, kad bolševikai vedasi mūsų, ėmė šaudyti ir nukovė du bolševikus — mano belaisvius. Tasai mūsų žygis baigėsi tuo, kad bolševikai iš Pagirio pabėgo ir mes užėmėm miestelį. Karininkas Reikala grįžo į Šėtą, o aš su raitininkų dalimi likau Pagiry.

Kovo mėn., rodos, 7 d. turėjom Pagirį vėl užleisti bolševikams, bet kitą dieną vėl išvijom ir paėmėm grobio: kulkosvaidį, lauko virtuvę, šautuvų ir šovinių.

Kovo 8 d. sužinojau, kad bolševikai vėl grįžta ir kad jau užėmė Žižmių dvarą. Dalis vyrų buvo pasiūsta užkirsti jiems kelią, bet vėliau teko nuvykti ir likusiems. Šiame susirėmime bolševikai buvo išblaškyti ir nuvyti į pelkes. Kada bolševikai mėgino užimti Pagirį, vėl puldami iš rytų ir pietų pusės, tai mūsų ugnimi buvo atremti ir pasitraukė. Pagirio miestelis ėjo iš rankų į rankas: tai mes bolševikus, tai bolševikai mus iš jo išvydavo. Tai dėjosi, tur būt, dėl to, kad Pagirys buvo prie kelio, vedančio į Kėdainius. Bolševikai stengdavosi įsistiprinti Pagiry, nes iš čia geriausia galėjo pasirengti pulti Kėdainius. Paskutinį kartą Pagirys buvo užimtas jau stipresnių mūsų jėgų ir bolševikai į Pagirį daugiau nebegrįžo. Tai įvyko

balandžio 27 d. Šiose kautynėse dėl Pagirio dalyvavo ir Kėdainių įgula. Mūsų šoviniams teko gan didelis grobis: daug šovinių, šautuvų, virtuvų, vežimų, antklodžių ir kito turto. Kariauti mums sekėsi todėl, kad karių-savanorių nuotaika buvo gera ir kad kariai visur drausmingai elgėsi.

Vėliau Pagirio ir Šėtos savanoriai buvo prijungti prie karininko J. Variakojo vadovaujamo bataliono ir kartu dalyvavo kautynėse prieš bolševikus iki Dauguvos, o tų pačių metų rudenį ir prieš bermontininkus.

Aš savanoriu tarnavau iki 1920 m. kovo 8 d. Vėliau, jau tų pat metų rudenį, vėl buvau kariuomenės eilėse ir dalyvavau kovose prieš lenkus, bet mūsų tarpe nebesimatė dvarininkų ir jie mums nebepadėjo...

Man labai skaudu, kad po tiek gražių žygių ir laimėjimų Vilnius paliko lenkų rankose, tačiau tikiu dar sulaukti valandos, kada vėl, nežiūrėdamas savo amžiaus, galėsiu būti naudingas ir galėsiu vėl su ginklu eiti vaduoti pavergtųjų kraštų.

Baigdamas šio seno kario pasipasakojimus, turiu pažymėti, kad jis gavęs Siesikų valsč., Moconių vnk. 14 ha sklypą, augina gražią šeimą ir nuo 1922 m. yra veiklus šaulys. Už narsumą kautynėse apdovanotas Vyčio kryžiumi.

Mjr. S. Žukaitis

Nekartokime senų minčių

Mėgstame įvairius minėjimus; jais užverčiame ir spaudą. Nemaža nuo jų kenčia ir mūsų „Karys“. Užėina dalių švenčių sezonas. Žiūrėk, kitam „Kario“ numerį net du paminėjimai. Perskaitai kurį nors tokių minėjimų ir nepatenkintas toliau bėgi akimis į kitus laikraščio puslapius. Nieko naujo nerandi tuose minėjimų aprašymuose. Senos mintys, skaitytos anksčiau „Kario“ puslapiuose bei trumpai ir suglaustai randamos kišeniniame kario kalendoriuje. Aiškiai matai, kad autorius nieko naujo neieškojo, bet pasi-naudojo ankstyvesniais „Kario“ numeriais bei kario kalendoriumi.

Ar tokiu savo darbu mes ką nors pasiekiamo. Nieko! Tik atbaidome skaitytoją nuo tokių rašinių. Kartais jis gali neperskaityti ir ką nors nauja.

Suprantu, tai gerai jaučia ir redakcija. Manau, maloniu veidu ji tokių rašinių nesutinka, bet dėl mandagumo šiaip taip kenčia, nenorėdama vienos bei kitos dalies aplenksti. Tai turėtų susiprasti patys dalių bendradarbiai ir stengtis ką nors nauja duoti, nebekartoti tų istorinių apžvalgų, kurių kasmet randame kario kalendoriuose. Nuolat kartojamas dalykas išpūdzio nebedaro ir įkyri.

Taip pat vengti ilgesnių dalykų, nes nuo to kenčia laikraščio turinys. Šiemet minint savo dalies šventę gražų pavyzdį parodė 7 p. pulko bendradarbiai. „Kario“ Nr. 27 ją paminėjo gražiu eilėraščiu. Tai nauja ir originalu, ir skaitytojui malonu.

Mano nuomone, geriausia spaudoj minėti tik tada, kada pati dalis savo šventę iškilmingai švenčia. Bet dabar tenka pastebėti, kad pati dalis ją kuo kukliausiai pamini, o iš spaudos pareikalaujama puslapio, dviejų ar daugiau. Kasmet tie patys pasikartojimai bukina skaitytoją. Rečiau, bet nuotaikingiau. Ir kaskart duokime vis nauja ir nauja.

St. Juodlis

Moderninės kariuomenės

Šiandien gyvename technikos amžių. Visos valstybės savo kariuomenę techniškai rengia, kad jos tiktų būsimąjį karo reikalavimams. Mums itin svarbu bent retkarčiais sustoti ties moderninėmis kariuomenėmis, panagrinti jų rengimąsi būsimajam karui, kad galėtume susidaryti ryškų vaizdą — kokio karo laukiame ir kaip turime rengtis. Mes neturime nei bijoti, nei per pirštus į viską žiūrėti. Tikrovė, esama padėtis ir nedvejojąs ryžtumas duos mums fizinių ir dvasinių jėgų pasirengti ginti savo kraštą.

Pažiūrėję į didžiąsias valstybes pamatysime, kad smarkiai kreipiamas dėmesys į kariuomenių greitumą ir aprūpinimą naujais ginklais. Pėstininkai lieka ir toliau pagrindine ginklų rūšimi, tik jiems priskiriamas motoras ir stiprinama jų ugnis. Daug vilčių į pėstininkus deda japonai ir vokiečiai. Jie treniruoja pėstininkus ir pėsčiom. Vokiečiai normaliu dienos žygiu laiko 30 km, japonai daro žygius per parą ir iki 50 km. Ugnies padidimui pėstininkai aprūpinami prieštankiniais pabūklais. Pėst. pulkui duota kuopa prieštankinių pabūklų (37—47 mm). Divizijai duota 3 kuopų batalionas po 9 pabūklus. Šie daliniai motorizuoti.

Didžiosios valstybės, kaip J. A. Valstybės, Anglija, Prancūzija ir kitos, savo kariuomenes motorizuoja ir mechanizuoja. Kariuomenėse smarkiai plečiasi tankai, todėl visos kariuomenės aprūpintos prieštankiniais daliniais.

Pėstininkus norima perginkluoti automatiniais ir pusiau automatiniais šautuvais. Sunkieji ir lengvieji kulkosvaidžiai aprūpinami naujais taikomaisiais prietaisais, didinamas šaudymo tolis, taiklumas ir greitošauda. Einama prie unitarinio kulkosvaidžio, kuris galėtų atlikti visus uždavinius, ką dabar atlieka lengvieji ir sunkieji kulkosvaidžiai kartu. Bandomas labai greitas išcentrinis kulkosvaidis, kuris gali išleisti 1000 su viršum šūvių per minutę. Stengiamasi pagaminti elektrinį kulkosvaidį, kurio greitošauda turi siekti 1500 šūvių per min. Kariuomenes ypač domina Gerlichio „Halger Ultra“ šautuvas, kurio pradžios greitis siekia 1800 m/sek. Šis ginklas bus galingas prieš tankus ir vartojamas pirmose kovotojų linijose. Kariuomenėse bandomi 12 ir 14 mm kulkosvaidžiai, kurie daugiau taikomi zenitiniam šaudymui.

Beveik visos didžiosios kariuomenės perėjo prie pėst. skyrių apginklavimo rankiniais kulkosvaidžiais.

Iš aukščiau pasakyto matyti, kad kariuomenės pėstininkus aprūpina moderniais ginklais, kurie pakels ugnies galingumą. Stengiamasi pėstininkų dalį ar kai kuriuos tik dalinius motorizuoti, pav., pėst. p. prieštankinių pabūklų kuopa, divizijoje prieštan. pabūklų batalionas, ryšių, pionierių batalionai. Daug dar yra pėstininkų ginklų bandymo stadijoje. Reikia manyti, kad būsimajame kare pasirodys tų ginklų, kurie šiandien dar tik bandomi.

Lygiagrečiai pėstininkų kariuomenės, rengia ir moderninę artileriją. Didysis karas buvo tikras bandymas; tada paaiškėjo ko trūksta pabūklams. Nuo 1918 m. daug kas artilerijoje patobulinta: padidinti tolumą, greitošauda, kalibras ir didelė dalis motorizuota. Kariuomenėms gaminama naujų pabūklų, o senieji tobulinami pagal dabartinius artilerijos rei-

kalavimus. Lengvieji pabūklai gali šaudyti iki 15 km, sunkieji iki 30 km, sunkiausieji iki 120 km. Naujieji zenitiniai pabūklai gali horizontaliai šaudyti iki 18 km, o vertikaliai 10 km. Įgauna vis daugiau reikšmės ir dvivamzdžiai pabūklai. Artilerijos specialistai ieško naujų išradimų. Norima sukonstruoti universalinį zenitinį — prieštankinį pabūklą ir vadinamąją „patranką haubicą“. Pradėta gaminti elektromagnetinių pabūklų projektai, kurių sviedinys turės didelį pradžios greitį, galės šaudyti be dūmų ir garso. Daug dirbama su „turbininiais“ pabūklais. Šio pabūklo sviedinio parako dujos iš karto gauna tik aprėžtą slinkimo greitį, o po to veikia sviedinį.

Vokietijoje ir J. A. Valstybėse bandoma šaudyti su reaktyviniais sviediniais. Tokio šaudymo pagalba numatoma sviedinius permesti per stratosferą į didelius atstumus (šimtus km).

Kai kurie artilerijos bandymai kariuomenėse jau galutinai baigti ir prieita išvadų, kiti tik pradėti. Kasdien atsiranda naujų sumanymų ir patiekiami naujų projektų. Artilerija smarkiai pažengusi pirmyn. Palyginę šių dienų artilerijos galingumą su 1918 m. galingumu, gauname dabar $\frac{1}{3}$ galingesnę, o su 1914 m. dvigubai galingesnę. Artilerija smarkiai sumodernėjus.

Daug kalbama ir rašoma apie dabartinę aviaciją ir pabrėžiamas jos galingumas būsimajame kare. Iš tiesų, šis ginklas dar daugiau pažengęs, negu pėstininkai ir artilerija. Didž. karo metu aviacija veikė iki 300—400 km tolumo nuo savo bazės. Būsimąjį karo aviacija turės suvaidinti kitą vaidmenį, nes jos galingumas, greitumas ir galėjimas toli skristi sieks daug daugiau. Turimi kariuomenių bombonešiai gali veikti 1500 km tolumo nuo savo aerodromo. Padidėjo pakeliamoji lėktuvų galia — bombonešiai gali pakelti po keletą tonų bombų.

Aviacijai tobulėjant atsiranda nauja ginklų rūšis — parašiutininkai. Jų didelis skaičius iššoka prieš gilumoje, tenai užima svarbius punktus, ardo geležinkelius, elektros stotis ir t. t. Lėktuvai atgabena lengvųjų tankų, šarvuočių, artilerijos ir visi kartu veikia prieš užnugaryje. Žodžiu, aviacija dabar smarkiai išsiplėtusi. Ypač išaugo jos keliamoji galia.

Didžiausias bombonešis, italų „Savoia“, gali pakelti 30 tonų krūvį, jo greitis siekia 200 km per val., lėkimo radiusas — 1050 km. Turi 6 motorus po 1000 a. j. Su krūviu sveria 45 tonas, vadinasi, sunkesnis už sudužusį Sovietų Rusijos 40 tonų „Maksim Gorki“ ir prancūzų 32 tonų „Excelsior“. Dabar lėktuvai taip įtaisomi, jog gali be didelių sunkumų atlikti keletą kautynių uždavinių: gali būti bombonešiais, naikintuvais ir žvalgomaisiais lėktuvais.

Dabartiniai lėktuvai rengiami ne tik krūviams nešioti, bet kartu aprūpinami ir gausingomis gynimosi priemonėmis. Jie ginkluoti kulkosvaidžiais, mažo kalibro pabūklais ir gali šaudyti tiek į horizontalinius, tiek ir į vertikalinius taikinius.

Užsienio spaudoje randame daug įvairių duomenų apie kariuomenėms gaminamų lėktuvų skaičių. Tos žinios daugumoje būna perdėtos, nelygu kas žinias pateikia. Tačiau vis dėlto reikia sutikti su tuo, kad modernines kariuomenes lėktuvus skaičiuoja ne vie-

netais, ne dešimtimis, bet šimtais ir tūkstančiais. Taip dabar yra, o kas bus rytoj — nežinome. Reik manyti, kad skaičiai dar kiek padidės.

Kariuomenės smarkiai susirūpinusios apsisaugoti nuo oro pavojaus. Išplėsta zenitinė artilerija, aprūpinta naujausiais taikymo ir kitais prietaisais, automatizuota ir motorizuota. Dėl aviacijos tenka pasakyti, kad dabartinės moderninės kariuomenės jau toli paliko did. karo aviaciją, o būsimajam kare jos turės stiprią ir galingą oro jėgą.

Dabartinės kariuomenės norima padaryti judriomis. Joms duodamas motoras, kad tuo būdu galėtų judėti, šarvas, kad būtų apsaugotos nuo priešų ugnies. Dabar tankų reikšmė ir tobulėjimas pasiekė aukščiausią laipsnį. Daugelyje valstybių pasirodė motomechanizuoti daliniai. Tankai greitį išplėtė iki 80—160 km/val. Pagerintas šarvas — vidutinio tanko šarvas apsaugoja nuo 37 mm pabūklų. Tankelį keičia mažu 2,5—3 ton. tanku. Patobulėję ir vikšriniai — ratų tankai. Pasiekta labai greitas tempas pasikeitimo iš vikšrų ratais ir atvirkščiai, kas trunka tik keliasdešimt sekundžių. Vandenyje plaukiojančiais tankais pasiektas 25 km/v. greitis.

Bandomi cheminiai tankai, naudojami dūmų uždangoms leisti. J. A. Valstybių konstruktorius Christie išrado lekiantįjį tanką: prie paprastojo tanko pridėjo sparnus, uodegą ir propelerį. Galingo 1000 a. j. motoro pagalba išplečia žeme 100 su viršum km/val. greitį, pakyla ir lėkia ore kaip lėktuvas. Nusileidęs ant žemės nuima sparnus, uodegą ir propelerį, kuriuos susideda tanke ir veikia kaip tankas. Kai kuriose valstybėse bandomi teletankai, kuriuos galima valdyti iš oro ir žemės paviršiaus, neturint juose komandos.

Motorizacijos ir mechanizacijos išsiplėtimo dėka galima laužtis į priešų gilumą, derinant oro jėgų ir desantų smūgį. Galingas aviacijos veikimas, oro desantų naudojimas, motomechanizuotų kariuomenių ir tolišaunamos artilerijos veikimas — galimūmai panaudoti ateityje chemines medžiagas. Jau dabar chemikai kalba apie įvairių ligų bakterijų išmėtymą stikliniais vamzdeliais priešų teritorijoje. Chemikai dirba uždarai ir visai slaptai. Reikia manyti, kad chemijos ginklas pasieks didelio tobulumo.

Elektrizacijos dalykas šiandien sprendžiamas irgi gana plačiai. Ši priemonė labai įdomi karo sričiai. Jau didžiajame kare buvo vartojama, tik toli gražu nebuvo tų sąvokų, kurias dabar sutinkame. Daromi bandymai naudoti nematomus spindulius, dažnai infra-raudonosios spindulius. Juos galima vartoti įrengiant įtvirtinimus — (nematomoms kliūtims), duoti signalą apie priešą, kombinuojant su šildančiais spinduliais, gali automatiškai veikti įvairius ginklus priešui naikinti. Infra-raudonų spindulių pagalba galima naktį ir tolimose distancijose fotografuoti.

Plačiai daromi bandymai su elektromagnetinėmis bangomis, kurios gali veikti automobilio ar lėktuvo motorą (magnetą). Materialinei daliai veikti esą galima vartoti garso bangas (ultra trumpus oro virpesius).

Prancūzai nagrinėja galimumą galinga šviesa veikti lėktuvo, automobilio motorą ir gyvus daiktus.

Daug pasiekta iš telemechanikos tyrimų. Eina bandymai telemechanikos būdu valdyti tankus, lai-

vus, lėktuvus ir t. t. Šioj srityj dabar dirbama, dar daugiau bandoma ir laikoma didžiausioje paslapytyje. Viena aišku, kad dirbama, tačiau aiškesnių rezultatų tenka laukti būsimajame kare. Daug dirbama ir prieš naujuosius išradimus. Žodžiu, eina didžiausia kova tarp ginklų gaminimo ir parengimo jiems priešginklų.

Ta linkme dabartinės moderninės kariuomenės ir rengiamos. Didelis dėmesys kreipiamas į greitį, į sąvoką audringai įsiveržti į priešų žemes pirmomis karo valandomis. Sakoma, kad kariuomenės taikos metu turi būti parengusios greitų motorizuotų junginių, kurios visu staigumu laužtųsi į priešų teritoriją ir siektų jo užnugarį.

Iš šios visai trumpos apžvalgos apie dabartinės kariuomenės galima susidaryti išvadą, kuri visiems mums, kariai, gali būti kelrodis tolimesniam rengimuisi ginti savo kraštą.

Pirmiausia mums paaiškėja, kas kariuomenėse daroma pasirengiant būsimajam karui. Matome kaip kariuomenės rengiamos, į ką kreipiama dėmesio ir ko norima iš kariuomenių būsimajame kare. Aišku, kad kariuomenės turės būti gerai moderniškai ginkluotos, pritaikytos naujesiems technikos reikalavimams, turės būti aukštos moralės, kad perneštų galimus įvairius technikos netikėtumus, gerai išmokslintos techniškai bei fiziškai, kad pakeltų didelius žygius ir staigius šoksmus.

Kariui būtina šiandien apie tai žinoti ir pagalvoti. Jei mes turėsime tikrą vaizdą, gal būt, savo jėgas pasirengimui dar daugiau įtempime. Nes ir mes turime būti moderniškai, turime tikti dabartiniams reikalavimams. Jei jausime priešų galimą staigumą būsimajame kare, tad pasirengsime tiek dvasiškai, tiek fiziškai jį atremti. Tad joki valstybių pasirengimai mus negali atbaidyti nuo savo krašto gynimo ir paaukojimo jam savo jėgų. Atvirkščiai, turi mūmyse sužadinti dar didesnę prisirišimą prie savo krašto, ryžtumą, sužadinti tikrąją tėvynės meilę, kad sukauptume visas savo ir visos tautos jėgas, rengtumėmės pasitikti moderninės kariuomenės, jei jos drįstų kada nors į mūsų kraštą brautis.

Mjr. A. Jonaitis

Oerlikonas poligono pratimuose

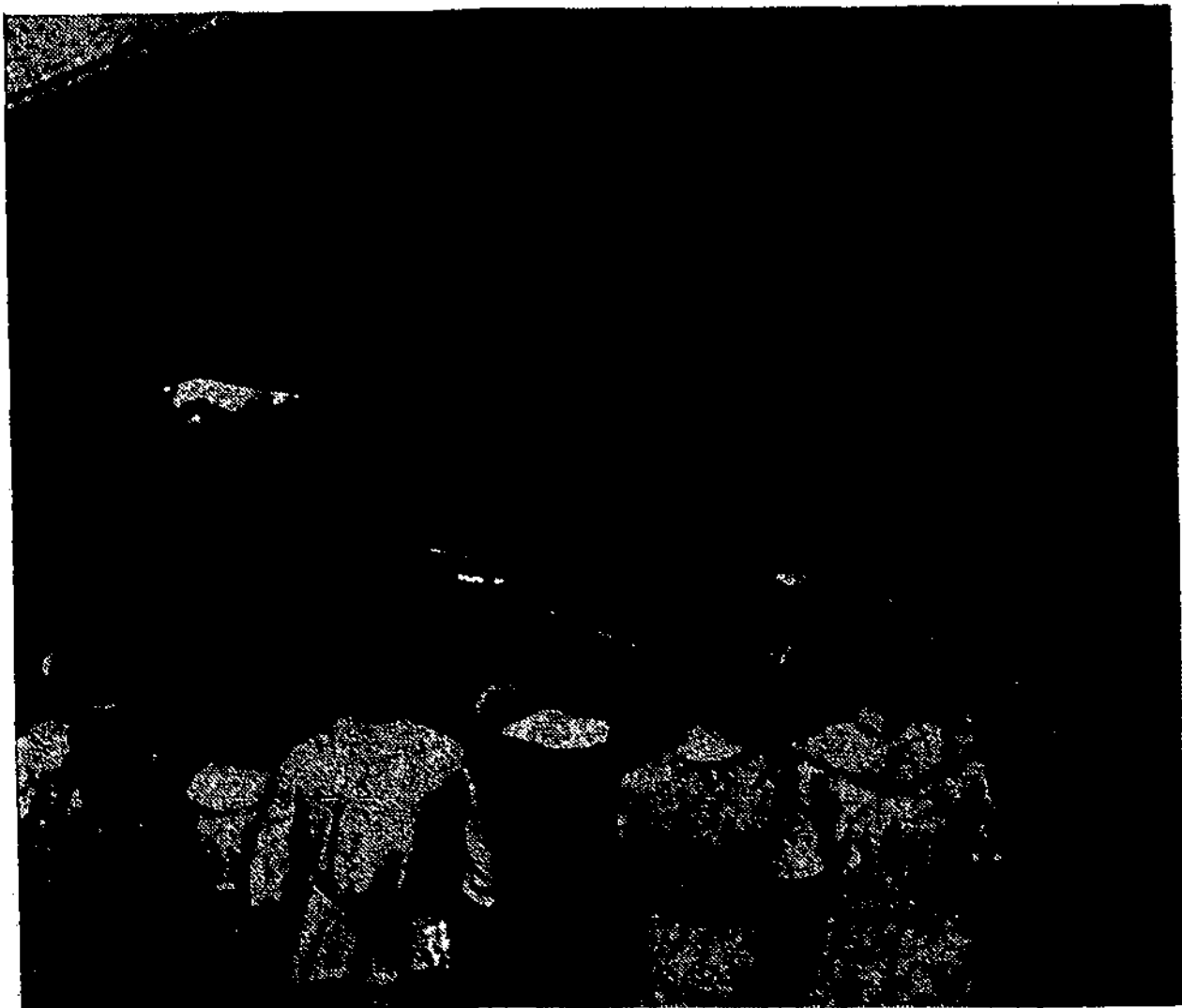
Gr. Skučo nuotr.

Nepaprastas patikrinimas Karo Mokykloje

Jau gan seniai, gegužės mėnesio viduryje, gražiam, sodriai sužaliavusiam Karo Mokyklos rajone nutilo skambių kariūnų dainų posmai, griežtos, trumpos komandos, sustoję nuolatinis, verdas, jaunuoliškas kariškas judėjimo tempas. Plati ir įvairi vasaros darbų programa išviliojo būsimuosius vadus į naują gyvenimą — stažą kariuomenės dalyse, į didelius kariuomenės dalinių pratimus dulkančiuose Gaižiūnų poligono smiltynuose; pagaliau — ir į linksmas, masinančias kariūniškas vasaros atostogas. Tyli ramybė užviešpatavo Mokyklos rūmuose ir jų puikioje tvarkingoje, akį veriančioje aplinkumoje. Dar giliau susimąstė iš gėlėto skvero didingai aukštyn iškilęs, į pavergtus rytus žvelgiąs Vytauto Didžiojo statulos bronzinis profilis. Ir atrodė, kad tik vasarai besibigiant susirinksiančių žvalių, raudonskruosčių kariūnų grįžimas, jų dainos ir skardžios komandos vėl atgavins susimąsčiusią, ilgesingą Karo Mokyklos rūmų aplinkos tylą.

Bet, štai, netikėtai pačiame viduvasaryje, liepai įpusėjus, nauji kariai — vyrai ir lietuviškosios amazonės — moterys Karo Mokyklos rajone pradėjo žengti pirmuosius nedrąsius kariškus žingsnius, o naujųjų gyventojų dainos plačiai suaidėjo gausiai medžių guotais apsikaišiusiomis Aukštosios Panemunės pašlaitėmis. Tai didžiosios pareigos pilkieji didvyriai, vyrai ir moterys — mokytojai, susirinko į vienintelės mūsų kariškosios Almae Matris sienas pasisemti tos didžios nenugalimos lietuviškos kariškos dvasios, įgyti tų būtiniausių karo mokslo žinių, kurių taip reikalinga paskleisti kuo plačiausiai mūsų

Jaunieji ieško sparnų

Dmt. Čibo nuotr.

visuomenei, mūsų jaunajai kartai. Vienodai rusvi, kuklūs kasdieniniai kario rūbai pakeitė įvairiaspalves kursantų eilutes, o elegantiškos mergaičių suknelės turėjo užleisti vietą šiurkštokiems sportiniams treningams. Kariškoji drausmė greitai įrodė didžią ir svarbią karinio gyvenimo tvarką ir prasmę, o skaitlingos naujųjų vyrų eilės vis tiesėjo, patys vyrai darėsi liemeningesni, žvaliesni; vyrišku didingumu pakilo aukštyn jų galvos. Nemažiau surimtėjo atitinkamai nusiteikę ir mergaičių būrio gausingos gretos. Ir jų drausmingai išsitiesusiose eilėse nutilo moteriškojo nerūpestingumo kalbos, gilia rimtimi susikaupę veidai, nes jau pirmomis dienomis moterys lietuvių suprato, ko iš jų pareikalaus tauta, tėvynė ir šeima ateities karo atveju. Suprato, kad nepakanka karo nepkęsti, jo bijoti, bet reikia konkrečiai visu rimtumu rengtis ryžtingai, be panikos jį sutikti ir visomis dvasios bei fizinėmis jėgomis padėti Lietuvos vyrams ginti savo gimtąjį kraštą. Visi gi šių kursų klausytojai, vyrai ir moterys, dar tūkstantį ir pirmąjį kartą įsitikino, kad tik mokytojas, tas naujųjų kartų kalvis, išauklės sąmoningus, tikrus, savo tėvynę ir kariuomenę mylinčius lietuvius, kurie be jokių sąlygų ir svyravimo, ar abejingo nepasitikėjimo, visomis išgalėmis žūtubūtinai gins Lietuvos žemę. Taip prasidėjo ir vyksta rimtas, nelengvas karinio rengimosi darbas mokytojų kursuose, Karo Mokykloje.

Kiekvieną ankstybą, saulėtą ar niuriai apsiniaukusį, rytą unksmingam Mokyklos rajone juda daugybė dešimčių sportuojančių vyrų ir moterų. Gimnastikos valanda išblaško mieguistą rytmečio nuotaiką, o sutartinė kariška daina giedriai visus nuteikia tolimesniai dienos darbui.

Erdviose, įvairiausiai brėžiniiais, schemomis, žemėlapiiais nukabinėtomis sienomis kariūnų auditorijose sudominti kursantai klausosi vadų bei lektorių dėstomų teoretinių paskaitų. Įspūdingai, giliai, įtikinančiai nuteikia klausytojus vyresniųjų, senstelėjusių karininkų žodžiai; jaunuoliška energija, pasitikėjimas ir drąsa trykšta iš jaunųjų leitenantų lūpų, iš jų kariškų judesių, žvalios, vyriškos išvaizdos. Ne tik mergaitės, bet ir ne vienas klausytojų vyrų su pasididžiavimu kartais pagalvoja: „iš tikrųjų Lietuvos karininkai yra rūpestingai pasirengę vadai, yra tikri vyrai“.

Per dieną Karo Mokyklos rikiuotės pratimų aikštėje kariškai miklinasi gausingos gretos ir linijos ginkluotų vyrų ir moterų. Artimiausiose šaudyklose iškilmingai kaukši šautuvų bei kulkosvaidžių šūviai. Fortų rajone sudominti kursantai mokosi pagrindinių kautynių rikiuočių formų.

Naujos kariškos sutartinės, giedri, vyriška nuotaika ir stiprūs geltonųjų batų kirčiai parlydi iš darbų grįžtančias, tikrais kariais virtusias, kursantų kuopos gausingas gretas.

Kai į melsvas panemunes pradeda leistis tamse-

jantis aksominis vakaras, kai pasibaigia visi kursantų dienos darbai, Karo Mokyklos aikštėje įvyksta nepaprastas patikrinimas. Čia, šalia lygių, sustingusių vyrų eilių, petys petin stovi sveikų, pasiryžusių, bronziniais, saulės išbučiuotais veidais lietuviškųjų amazonių eilės. Ir jos tvirtai jaučia po kojomis brangią Lietuvos žemę, ir jų moteriškos širdys plaka į bendrą lietuviškos kariškosios nuotaikos taktą. O ta nuotaika patikrinimo metu ypač persisunkusi rimtumu, kilnumu, atsidavimu šalies gynimo pareigai. Lyg milžiniškam krane, išsirikiavusieji savo vaizduotėje mato visą mūsų kraštą, kuriame tokiame pat patikrinimui sustoję tūkstančiai uniformuotų Lietuvos vyrų, kuriame atitinkamai išsiskirstę ginkluoti mūsų kariuomenės pulkai kiekvieną valandą budi ramaus tautos kūrybinio ir kultūrinio darbo sargyboje. Ir į visa tai įsigilinęs nejauti žmogus dienos darbų nuovar-

gio, kasdieninių asmeniškų rūpesčių, o tik jauti galingą visos mūsų ginkluotosios pajėgos kūno pulsą, jauti didžią, kilnią ir baisią užpuolikai savosios kariuomenės sielą.

Vakaro prietemoje jaudinančiai nuskamba vyrų ir moterų galingai traukiami maldos ir himno žodžiai, o nepaprastame patikrinime dalyvaujančiųjų širdys nejučiomis prisipildo lietuviškojo pasiryžimo jaunąsias kartas išauklėti taip, kad kai išmuš mums pavojaus valanda, kai didžiajam, lemiančiam patikrinimui išsirikiuos visa lietuvių tauta, — kad šimtai tūkstančių galinga dvasia ir geriausiu plienu ginkluotų Lietuvos vyrų ryžtingai pasauliui pasakytų: „didžiulėje tautų dramoje ir mes garbingai suvaidinsime savo rolę“; o svetimo ištroškusiems savo kaimynams: „šalin rankas nuo Lietuvos žemių!“...

S. U.

„Meskit batus aukštomis kulnimis“

(Iš karinio rengimo kursų dienoraščio — „Ir bobom prireikė į vaiską“ tęsinys)

Trečiadienis, liepos 22 d.

Ateina širyt pas mane viena „smarkiai“ vyresnė moteriškė, duoda didžiausią lapą popieriaus ir sako: „Tamsta sutik tęsti dienoraštį „Kariui“, nes ankstyvesniosios korespondentės, dėl per staigaus pseudonimo iššifravimo, plunksna sugedo“.

Aš tik išsitempus sumušiau kulnim, riktelėjau: „Klausau“, sukinyt aplink ir įknibau į popierius, mat, karinė drausmė ir be to, garbė, kad štai ir aš jau korespondentė. Taigi tęsiu.

Trečiadienis — pati įdomiausia diena, mat, visus kursantus „pakrikštijo“. Po pietų mūsų būrio vadas, toks jaunas neaukštas gražus vaikinys, išsivedė prie IV forto į kalną atskiro kovotojo parengimo pamokoms. Aiškina kaip po krūmais, kupstais pasislėpt, išnaudot saulės šešėlius, žodžiu, visokias priedangas. Aš sėdžiu ant kupsto ir galvoju, kur čia ką mokykloj pritaikysiu. Tik staiga nei iš šen, nei iš ten, rodos, nė debesio nebuvo, kad pradės lietus pilti, lyg iš kibiro. Mes, žinoma, tuoj pasinaudojom medžių ir krūmų priedanga. Na, o po priedanga užsimezgė naujos pažintys, sutviksėjo akučių žaibai ir trenkė į kai kurias širdis taip, kad maža vilties jas kada nors pasveiksiant.

Tačiau, jei priedanga gerai saugo nuo priešo, tai nevisada dengia nuo lietaus, kad pradės pilti ant mūsų lietus, tiesiog čiurkšlėmis bėga. Užkomandavo namon. Čia tuoj ir pasirodė neklausymo pasekmės, mat, mūsų vyriausybė ne kartą sakė: „meskit batus aukštomis kulnimis“, bet kur tau moteriškas įtikinsi. Žiūriu, kelios kursantės tik susvyravo, kaip pakirstos pušaitės, ir nučiuožė ant valdiškų treningų į pakalnę, palikdamos ant kalno savo foto ir batų kelių cm kulnį.

Aš parėjau be didelių nuostolių: tris foto nuo kalno atmušiau ir vieną bato kulnį rankoj parsinešiau. Ne mums vienoms taip buvo. Ir mūsų kareivių batai buvo pilni vandens. Bet užtat išsiprausę gražiai atrodė, nes dabar šautuvus bevalydam į rajoną išeina dažnai suodinomis nosimis. Šiaip mūsų vyrų nebepažinsi: kad trenkia rikiuotėj koja, net aikštė dreba, o susitikęs, kad sveikindamasis pasuks galvą, pažiūrės tiesiai į akis, kažin kokia elektriška vilnelė tik nubanguoja visu kūnu... Po „krikštynų“, padžiovus valdišką treningą, vis dar permečiau akimis paskaitų santraukas, sako, būsią egzaminai, o čia tų naujų terminų mano galva nesutalpina: visokios trajektorijos, topografijos, ortoskopai sukasi galvoj, kaip kaleidoskope.

Penktadienis, 24 diena.

Vakar gavom pauostyti visokių dujų. Atvažiavo vienas pulkininkas, apsikrovė stalą visokiomis bonkutėmis ir pradėjo pasakoti apie įvairias chemines medžiagas. Paskui palaido bonkutes per klasę ir, sako, uostykit. Pasižiūriu, bonkutė apytuštė, tai kad patraukiau gerai, net ašaros išsiveržė. Aš verkiu, čiaudau. O visa auditorija su pulkininku priešakyj leipsta juokais.

Šiandien skaitė apie špionazą. Nežinia, ar pats skaitytojas ar paskaita, visas kursantes, net ir kursantus sužavėjo. Dabar visos tik ir svajoja sekti kažkokios belgės Martos keliais. Tik kai pasižiūrim, tai vis kurio nors iš tų prelegento išvardintų šnipės privalumų trūksta, pasak jo: „jei grožio ir yra kiek, o proto ne kiek, karjera baigta“.

Po paskaitos, jei nebūt buvę tos nelemtos komandos: stok! ramiai!, būtų prasidėjęs tikra „katučių“ audra, bet dabar, jei kurios rankos ir pakilo, tai po „ramiai“ beviltiškai nusviro žemyn.

Sekmadienis, liepos 27 d.

Vakar buvom pas ryšininkus. Pamatėm įvairių ryšio palaikymui reikalingų priemonių: šunų, karvelių, radio stočių įvairaus dydžio ir stiprumo, apžiūrėjom „šančių karišką“, ginklų dirbtuves ir kt. Visas kursantes be galo suįdomino didžiulis magnetas. Apipuolė mergužėlės tą magnetą ir kad pradės magnetintis, būrio vadas joku būdu neišprašo į kitą skyrių. Vis dėlto, išmagnetinimo rezultatai buvo labai teigiami, vakare vos tik parvykus, mūsų gyvenamose patalpose atsirado ryšininkų padovanotas telefono aparatas, kuriuo dabar palaikomas stiprus ir geras ryšis. Vadinas, greit orientuojamės, visas įgytas žinias tučiuojau taikome praktikoje.

Vakare aplankėm Karo Muziejų, dalyvavom vėliavos nuleidime, tuo užbaigdami visus savaitės darbus.

Sekmadienį labai linksma. Mat, kursų vadovybė leido surengti gegužinę nežinau prie kurios ten baterijos. Pirmiausia nuvažiavo bufetas, paskui muzikantai ir pagaliau davė mums komandą „lipk į kalną“. Žinoma, komanda maloni, tai ne „klupščiom“, dėl kurios mes tiek įvargom, skubam keltis į kalną. Bet su Dievu sutarties nepadarysi, neklausys, jei ir duosi komandą „nelyk“. Nuo pusiaukelės, pasinaudodami medžių priedanga, grįžom namon nelabai puikiai nusiteikę.

Antradienis, liepos 28 d.

Štai ir vėl naujas dalykas: sanitarija. Nuvykom Karo ligoninėn, gavom baltus chalatus, užsirišom baltom skarelėm galvas ir vaikštom ligoninėj, kaip gailėstingos seselės. Tiesa, iš karto nelabai jauku, atrodo, kad pasaulyj nė vieno sveiko žmogaus nesama. Bet priprasime, ypač tos žinios mums būtinais reikalingos. Užtat mūsų vyrai vis dar rikiuotė ir kitus karinius mokslus tebetęsia. Toli jie jau mus pralenkė. Žygiuoja lygiomis gretomis, šautuvus ant pečių užsidėję, galvas pakėlę, susitikę nė šypt, o pirma nors ir po „ramiai“ vis mūsų kraštan mirkteleidavo.

Aš net nusiminiau, sakau, ar jau nemyli ar kurių galų, kad pračina pro šalį mano bernuželis, lyg „stabas“, tik vėliau susitikęs paaiškino man, kad būrio vadas sakęs: rikiuotėj jausmams ne vieta ir uždraudęs į mūsų pusę po „ramiai“ žvilgčioti. Ką padarysi, nors širdį skauda, bet karinė tvarka!

Jaunas kareiviukas Onutė

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

IŠLAIKĖ PASKUTINĮ EGZAMINĄ, GRĮŽTA Į MOKYKLĄ

Vyr. kurso kariūnai, atlikę dviejų mėnesių stažą poligone ir pulkuose, rugpiūčio 8 d. grįžta į mokyklą. Šis stažas buvo paskutinis egzaminas prieš mokyklos sienų palikimą. Po dviejų savačių atostogų vyr. kurso kariūnai susirinks į mokyklą pasirengti didžiajai šventei, savo gražiausiam įvykiui gyvenime — išleistuvėms.

Visuose pulkuose bestažuodami vyr. kurso kariūnai pasirodė esą pilnai pasirengę užimti būrių vadų vietas.

Š-kas

2 ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS

Rugpiūčio 2 d. pulko kino salėje buvo koncertas. Koncerte debiutavo dvi atvykusios iš Amerikos panelės Rajanskaitės ir baletą pašoko iš Alytaus miesto p. Reginskaitė, kuri paskiausiai lanko Valstybės Teatro baletu studijas.

Programoje: baletas, dainos, griežė smuiku ir skambino pianinu. Muziką, dainos ir baletas labai patiko ulonams.

— Rugpiūčio 2 d. buvo mokomojo eskadrono XVIII laidos išleidžiamieji egzaminai. I-ju baigė eilinis Jonas Chaleckas; II-ju — eilinis Mykolas Navasaitis ir III-ju — eilinis Česlovas Marčiukaitis.

Pulko vadas visus baigusius pakėlė į grandinio laipsnį. Pirmus du, kaip baigusius pirmaisiais, apdovanojo liakrodžiais.

V. p. B. Činskas

JAUNIEJI KAREIVIAI GERAI PASIŽYMI ŠAUDYMUOSE

7 pėst. pulko I b-no jauni kareiviai paskiausiai atlieka daug šaudymo pratimų kovos šoviniiais. Jaunųjų kareivių šaudymą galima suskirstyti šiaip: 50% šaudo labai gerai, 35% gerai, 10% patenkinamai ir tik likusieji 5% sąlygų neįvykdė.

TURTINGAS KARVELYNAS

7 pėst. pulko I b-no karvelynas gan gerai sutvarkytas, t. y. pastatytas moderniškai namukas su įvairiais skyriais. Taip pat gan turtingas ir karvelių skaičiumi. Be to, keletas yra atskridusių iš kaimyninių valstybių, kurie gan gerai jaučiasi ir nemano apleisti Lietuvos.

San. pusk. M. Grinius

ORGANIZUOJAMAS NAUJAS DŽAZ-BANDAS

Neseniai išleistoji 2 p. p. mokomosios kuopos laida turėjo neblogą džaz-bandą. Bet baigus kursą dauguma muzikantų grįžo į savo kuopas ir visa iširo. Pasilikę mokomosios kuopos kadre keli senieji muzikantai pradėjo „medžioklę“ kuopos naujokų tarpe, ieškodami muzikos mėgėjų. „Medžioklė“ pasisekė. Iš viso kuopoj dabar yra apie 15 muzikantų, kurių didesnė pusė turi savo instrumentus ir netrukus pradės repeticijas. Kaip seniau taip ir dabar džaz-bandui organizuoti labai daug padeda ltn. Levickis.

gr. V.

RENGIAMĖS ANTRAJAM POLIGONO RADIO VAIDINIMUI

Poligono kariai sukruto rengtis 2-jai poligono radio transliacijai, kuri numatyta rugpiūčio 16 d.

S. j. p. Sicila

ŠACHMATŲ MĖGĖJŲ TURNYRAS

2 p. p. keliolika šachmatų mėgėjų baigia tarpusavio turnyrą. Šis turnyras yra pasirengimas viso pulko būtinoms tarnybos karių šachmatininkų turnyrui, kurį norima, gavus leidimą, greit pradėti. Didžiajame turnyre būtų išspręsti kuopų ir pulko meisteriai.

gr. V.

IR PAS MUS BUVO AUDRA

Rugpiūčio 2 d. po pietų siautusi Kaune audra neaplenkė ir priešlėktuvinės apsaugos rinktinės rajono, kur išlaužė beveik iš pat šaknų didelį topolį. Griūdamas topolis nutraukė telefono laidus ir maža trūko iki pabūklų garažo.

A. V.

LAIMĖJO KELIONĘ Į LONDONĄ

Liepos mėn. Klaipėdos jachtklubo patalpose buvo pasiskirstymas nemokamų jūros kelionių tarp metinių „Jūros“ žurnalo skaitytojų. Keliones laimėjo 6 „Jūros“ žurnalo skaitytojai. Tame laimingųjų skaičiuje yra laimėjęs kelionę į Londoną 6 pėst. P. K. Margio pulko gydytojas ltn. Tuminas. Kelionė numatoma rugpiūčio mėn.

Sanit. virš. J. Paražinskas

GAIŽIŪNŲ POLIGONO II STOVYKLOS GYVENIMAS

Liepos 21 d. apie vidurdienį, atvykus į poligono II-rojo laikotarpio pratimus daliniams, laikinai apmiręs II stovyklos gyvenimas pagyvėjo. Po poros valandų išaugo palapinių „miestas“ imtasi tvarkyti kiek apirę rajono pagražinimai. Prie rajono pagražinimo prisideda ir pati gamta, nes Neries krantuose randama įvairios spalvos smėlio, su kuriuo išmarginama aplink palapines lysvelės su įvairiais įrašais ir šūkais.

Pagražinimo darbe eina smarkus lenktyniavimas, nes kiekvienos palapinės gyventojai stengiasi kuo gražiausiai papuošti savo kiemą. Įrašuose šūkais, minį mūsų sostinę Vilnių, pabrėžiamos nepriklausomybės kovų datos, dalių vėliavų įrašai ir t.t.

Pažymėtina, kad beveik visi šūkais įrašyti pačių kareivių, jų sugalvoti. Daugiausia šūkių yra ugdančių pasiryžimą, pasiaukojimą tėvynei.

Kiek susitvarkius, prasidėjo atskirų ginklų pratimai. Be kitko, kiekvieną dieną atliekamu laiku stovyklos karius linkmina 8 pėst. pulko orkestras, kap. lmeisterio Armono vadovaujamas.

Ypatingai gražų ir malonų įspūdį sudaro visos stovyklos kareivių bendras vakarinis patikrinimas. Jį daro stovyklos budintis karininkas ant Neries kranto, žalių ir kvapnių pušaičių apsuptoje aikštėje. Kareiviai išrikiuojami gražiu stačiakampiniu. Jo viduryje orkestras. Ir saulei leidžiantis, aidi paneriais Marijos giesmė ir tautos himnas.

Vyr. pusk. Griškevičius

ATLIKO PRAKTIKOS STAŽĄ

Kiekvieną ryšių bataliono mokomosios kuopos laidą užbaigus, radio klasės žmonės prikomandiruojami vienam mėnesiui prie radio kuopos praktikos stažui su lauko radio stotimis atlikti. Mokomoje kuopoje radistai parengiami daugiau teoretiškai, o praktikos žinių jie įgyja būdami prie radio kuopos ir ištisą mėnesį dirbdami su radio stotimis.

Taip ir XVII laidos radio klasės žmonės, praėję tą stažą per liepos mėnesį ir išlaikę egzaminus iš radio stočių valdymo ir korespondavimo, rugpiūčio 1 d. išvažinėjo į savo dalis. Egzaminus išlaikę gavo pažymėjimus, kuriais suteikiamas radio telegrafisto vardas ir teisė puskarininkio laipsniui įgyti.

Tuo galutinai baigta mokomosios kuopos XVII laida.

Medalinskas

JAU RENGIASI KAR. SPORT. ŠAUDYMO RUNGTYNĖMS

Šiais metais būsimoms kariuomenės sporto šaudymo rungtynėms 5 p. pulko karininkai ir liktiniai puskarininkiai jau pradeda rengtis.

Rungtynėms iš pulkų bus parenkami iš karininkų ir iš likt. puskarininkų tarpo geriausi šauliai. Kadangi kiekvienas geresnis šaulys nori į rungtynes patekti ir garbingai atstovauti savo dalį, todėl atliekamu laiku kiekvienas stengiasi treniruotis.

Iš karininkų ir liktinių puskarininkų pulke yra gerų šaulių (keletas jų yra atstovavę Lietuvos pirmenybėse).

V. p. T. Znotinas

JAUNIEJI RYŠININKAI GERI ŠAULIAI

Liepos 28 ir 29 d. ryšių bataliono ir prikomandiruoti prie mokomsios kuopos svetimų dalių jauni kareiviai Jėšios šaudykloje atliko pirmąjį rengiamąjį šaudymo pratimą kovos šoviniiais.

Sąlygos buvo tokios: atstumas iš 50 m, įremtis gulom nuo atramos, nė vieno kliudymo toliau kaip 5 žiedas, arba 4 kliudymai — 24 taškai. Nors sąlygos prityrusiems šauliams yra gan lengvos, bet jaunieji įrodė, kad ir jiems nėra sunkios, jas įvykdydami visu 100%. Medalinskas

TURĖSIME KINĄ

Liepos 31 d. Kupiškio įgulos kareivinių valgyklos salėje komisija priėmė įrengtą garsinį kino aparatą. Aparatas gautas iš Kar. Štabo Spaud. ir šviet. skyriaus. Priemimo proga buvo rodoma filma „Ave Maria“. Aparatas, nors ir dėvėtas, bet veikia gana gerai. Nebylėms filmoms muzika bus perduodama iš patefono plokštelių, nes prie aparato yra trimotorinis patefonas su dviem dinaminiais garsiakalbiais. Filma buvo rodoma įgulos kariams, o vakare pigiomis kainomis ir visuomenei.

Ateity numatoma filmos rodyti kas savaitę.

V. p. Gelžinis

LINKSMAI PRALEIDOM METINIŲ SUKAKTUVIŲ MINĖJIMO ŠVENTĘ

Rugpiūčio 1 d. 3 pėst. Vytauto Didžiojo pulkas šventė pirmąsias savo gyvavimo metines sukaktuves. Ta proga Seredžiaus įgula irgi iš anksto pasirengė kaip galima geriau šventę praleisti. Iš ryto 7 val. ant kareivinių namo suplevėsavo trispalvė vėliava. 9 val. batalionas buvo nuvestas į bažnyčią. Ta proga karių kapelionas kun. dr. Šovys atlaikė iškilmingas pamaldas. Per pamaldas kariai gražiai pagiedojo. Po pamaldų buvo atgiedotas „Te Deum laudamus“ ir pasakytas pamokslas.

Grižę iš bažnyčios kariai susirinko į didelę, naują, gražiai išpuoštą vainikais karių salę, kur ltn. Dailidonis skaitė ilgą ir įdomią paskaitą, plačiai apibrėždamas Vytauto Didžiojo asmenį ir ragindamas karius sekti to mūsų didvyrio pėdomis.

20 val. toj pačioj salėj prasidėjo šventės linksmoji dalis. Jaun. ltn. Masiulio iniciatyva buvo suvaidinta 1-o veiksmo komedija „Simuliantai“.

Į vakarą įėjimas buvo nemokamas. Karių svečių bei pažįstamų prisirinko labai daug.

J. Būga

ARTILERININKAI TAURAGĖJE PERSIKĖLĖ Į NAUJAS KAREIVINES

Nors šiai grupei teko daug kartų keltis iš vietos į vietą ir gyventi įvairiose sąlygose ir patalpose, bet viršininkai ir valdiniai visuomet buvo linksmi ir patenkinti.

Bet dabar, kai perėjom į nuolatinės patalpas, kurios tikrai širdį veria kiekvienam: gražus trijų aukštų mūras ir šviesūs kėzematai — tik gyvenk ir norėk.

Netruksta ir kitokios šviesos: yra gausi biblioteka, iš kur daugelis karių semiasi žinių gyvenimui ir taip tinkamai laiką praleidžia. Be to, dar yra gausinga laikraščiais skaitykla.

V. p. Butkus

DAUGIAU PAGARBOS ŽUVUSIŲJŲ PAMINKLAMS

Kauno kat. kapuose žuvusiųjų dėl Lietuvos nepriklausomybės paminklas įvairių fotografų mėgėjų ir profesionalų naudojamas dekoracijai. Nieko blogo tame nebūtų, jeigu patys fotografai ir besifotografuojantieji rimtai prie šio darbo atsineštų.

Bet atsiranda žemos moralės žmonių, kurie paminklą naudoja kaip kokį paprastą pastatą, t. y., sulipa grupėmis ant jo pakopų ir šypsančiais veidais įvairiai pozuoja. Neretai galima išgirsti ir negražių išsireiškimų.

Gerbiame atskirų mirusių asmenų paminklus, pastatytus šeimos narių ar visuomenės, tuo labiau turime gerbti valstybės pastatytą savo sūnams — kariams, aukojusiems gyvybę dėl tėvynės laisvės, paminklą. Jie tuo nusipelnė aukščiausios pagarbos ir jiems pastatytas paminklas yra visiems šventas.

Tas pats pastebima ir prie Dariaus - Girėno mauzoliejaus.

A. G.

6 p. pulko ligoninėje rytinis ambulatorinis ligonių atleidinėjimas

J. p. Mačiūno nuotr.

MOKYTOJAI PAS ZENITININKUS

Rugpiūčio 1 d. iš Karo Mokyklos su lektorais į priešlėktuvinę apsaugos rinktinę buvo atvykę karinio rengimo kursų klausytojai — mokytojai - mokytojos susipažinti su priemonėmis, kuriomis rengiamės atremti puolimus iš oro.

Labiausiai ekskursantai domėjosi zenitinių patrankų veikimu, ypač šimtaraičių prediktorium, kurio atitinkamą ratuką pakanka pasukti ir patrankos jau krypsta į kitą pusę. Teko ir patiems pasipraktikuoti su elektriniais mechanizmais ir įleisti į pabūklą sviedinį.

Ekskursantai-tės buvo labai patenkinti.

Pusk. Mažrimas

MIRĖ KOMANDOS VIRŠININKAS

Liepos 17 d. Karo Ligoninėje mirė 3 pėstininkų Vytauto Didžiojo pulko II bataliono ugniagesių komandos viršininkas Alfonsas Šimolynas.

GAISRŲ FRONTE

Liepos 24 d. Tauragės įgulos 7 pėst. ir 3 dragūnų pulko ugniagesiai, drauge su miesto ugniagesiais, gesino gaisrą ūkininko Andriaus Jurkšio sodyboje, Butkelių kaime (ties Taurage). Sudegė tvartas ir daržinė, ugnyje žuvo karvė, 15 vežimų doobilų ir 3 vežimai šieno. Turtas nebuvo apdraustas, nuostolių apie 4000 lt. Kiti trobesiai apsaugoti nuo ugnies. Gaisras kilo dėl neatsargumo. Ugniagesiai dirbo daugiau kaip 4 val.

Dar didesnis gaisras buvo Radviliškio įguloje. Čia liepos 26 d., vėlai vakare, užsidegė Arono Spilgio ir Leibos Banko kailių ir odų dirbtuvė, įrengta dr. Basanavičiaus gatvėje, dviejų aukštų mediniame name Nr. 50. Gaisrą gesino 2 inžinerijos bataliono ir šarvuotųjų rinktinės ugniagesiai drauge su Radviliškio miesto ir geležinkelių stoties ugniagesiais. Turto dalis buvo apdrausta. Gaisras plėtėsi labai smarkiai, nes virš lubų buvo sukrautos nekultūros avižos. Ugnis sunaikino dirbtuves; kiti namai apsaugoti nuo liepsnos. Ugniagesiai dirbo daugiau kaip valandą. Spėjamas padegimas. Tai buvo jau 6-as iš eilės gaisras. Šiomet Radviliškis pasižymi ypatingu gaisringumu.

Liepos 29 d. Plungės įgulos 6 pėst. pulko II bataliono ugniagesiai pastebėjo gaisrą, kilusį Prezidento gatvėje, Dovydo Richmano namuose ir medžio džiovykloje. Gaisras kilo dėl perkaitintos džiovyklos krosnies. Gaisras gana smarkiai plėtėsi dėl vandens stokos, bet po 2 val. pulko ir miesto ugniagesių komandų pastangomis užgesintas. Plungėje seniau būvę gaisrai paprastai sunaikindavo daug trobesių. Įsteigta nauja įgulos komanda yra rimta miesto gaisrinės apsaugos talkininkė

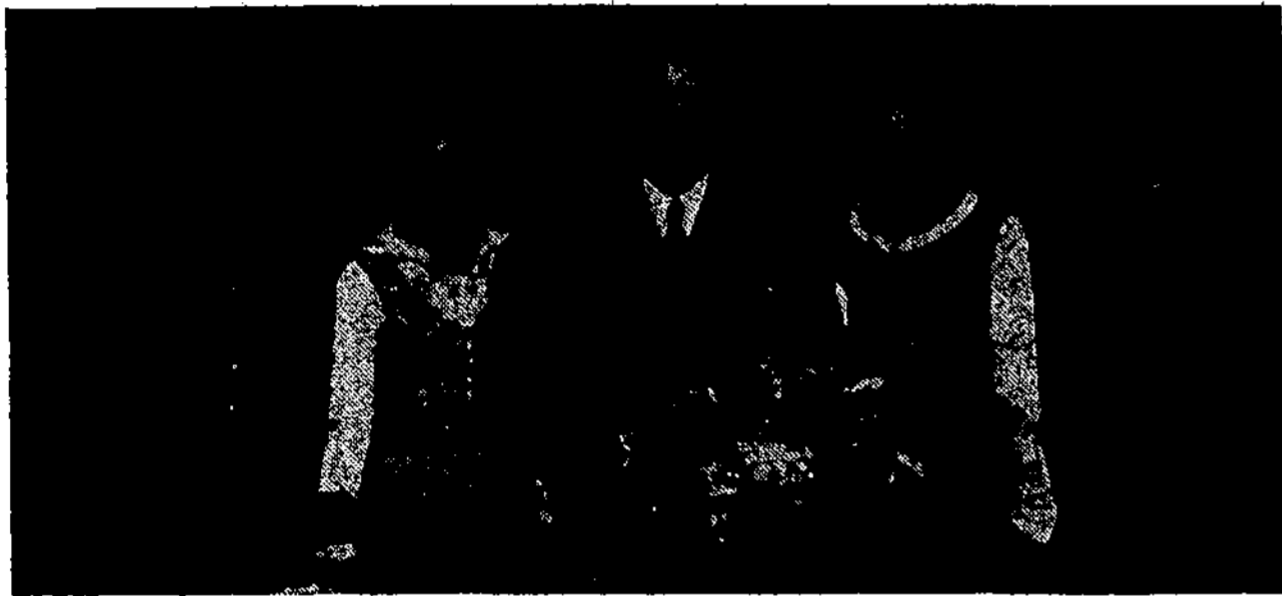
Jūs Šaulių gyvenime

ŠANČIŲ ŠAULIŲ BŪRIO ŠVENTĖ

I Kauno rinktinės Šančių būrys rugpiūčio 2 d. šventė savo šauliško darbo 13 metų sukaktį. Šis būrys yra daug pasidarbavęs lietuvavimo darbe šančiuose. Būrys savo sukakties minėjimą pradėjo rugpiūčio 1 d., vaidindamas savo aikštėje misteriją „Lietuvis nežuvo“.

Rugpiūčio 2 d. dalyvavo pamaldose, vėliau paradas, priesaika ir šauliški pietūs. Šventėje dalyvavo taip pat ir Anglijos gen. Burtas, kuris dabartiniu laiku vieši Lietuvoje, Šaulių s-gos vado pareigas einąs plk. ltn. Kazitėnas ir daug kitų svečių.

Alf. Šut.

Anglų gen. Burtas (vidury civiliniais drabužiais) Šančių šaulių būrio šventėje

IŠKILMINGAS ŠAULIŲ SĄJUNGOS STOVYKLOS ATIDARYMAS

Liepos 29 d. iškilmingai buvo atidaryta Klaipėdos priemiesty, gražiajame mūsų pajūryje Smiltynėj, Šaulių sąjungos instruktoriams parengti šaulių stovykla. Stovykla atidaryta tradiciniu laužu. Į pirmąjį laužą buvo atsilankę daug aukštųjų svečių, jų tarpe ir Šaulių sąjungos vadas plk. Saladžius. Stovyklaujantieji šauliai šalia savo stovyklos darbų dar yra numatę aplankyti Klaipėdos krašto gyventojus bei arčiau susipažinti su pačiu Klaipėdos miestu.

ŠAULIAI APLANKĖ STOVYKLAUJANČIAS SESES

Liepos 28 d. Klaipėdos 1-mas Dariaus ir Girėno šaulių būrys surengė didelę šaulių ekskursiją pas stovyklaujančias šaulės Palangoje. Didžioji Klaipėdos šaulių ekskursija drauge dalyvavo ir paskutiniame jų tradiciniame lauže. Klaipėdiškiai susidarė gerą išpūdį, matydami šaulių moterų drausmingumą. Laužo programa buvo gana įdomi ir linksma. Programos metu dainomis prisidėjo ir klaipėdiškiai.

A. Bartkus

Sporto kronika

MES MATĖM ŠAUNIŲJŲ RAITININKŲ MENĄ

Rugpiūčio 1 ir 2 d. Klaipėdoje, Rumpiškių aerodrome, buvo 3-čiosios žirginio sporto rungtynės, kuriose dalyvavo gusarų, ulonų ir dragūnų pulkų karininkai, be to, civiliai jodikai. Šių būdingų ir nepaprastai įdomių rungtynių pažiūrėti abi dienas buvo nuvesti ir 6 p. pulko kariai. Kariams, kurie matė tokias rungtynes tik pirmą kartą, jos paliko neišdildomų išpūdžių.

Plačiosios visuomenės susidomėjimas rungtynėmis buvo labai didelis, ypatingai antrąją dieną, kada į aerodromą suplaukė tūkstančiai žiūrovų.

Š-kas

KUPIŠKIO ĮGULA — KUPIŠKIO M. RINKTINĖ 6:1 (3:1)

Rugpiūčio 2 d. Kupiškio įgulos kareivinių aikštėje buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp įgulos karių komandos ir Kupiškio m. rinktinės. Rungtynes laimėjo kariai 6:1.

V. p. Gelžinis

XI-JI PASAULINĖ SPORTO OLIMPIADA JAU ATIDARYTA

Kaip jau rašėm, šiemet Berlyne vyksta XI-ji iš eilės pasaulinė sporto olimpiada, kurioje dalyvauja 53 tautos su 6880 sportininkų. Lietuva, kaip žinom, dalyvauja kaip stebėtoja.

Olimpiada atidaryta rugpiūčio 1 d., dalyvaujant Hitleriui, vokiečių vyriausybei, tarptautinio olimpinio komiteto nariams ir kt. įžymybėms. Labai iškilmingai buvo sutiktas deglas, atneštas iš Graikijos (kur buvo pirmoji olimpiada), kuriuo uždegtas olimpinis aukuras. Pranešti pasauliui apie olimpiados atidarymą buvo paleista 30000 karvelių, kurie vamzdeliuose ant kojų turėjo specialų pranešimą. Dalyviai pagerbė nežinomą kareivį, ant paminklo uždėdami vainiką. Šiai olimpiadai žymiausias kompozitorius Ričardas Štrausas parašė himną, kuris bus griežiamas kiekvienoj olimpiadoj. Hitleriui pirmojo Maratono bėgimo laimėtojas, senas graikas, įteikė alyvos — taikos ir meilės simbolį. Visose bažnyčiose buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos. Atidarymas baigėsi visų dalyvių iškilminga eiseną, kurios priešaky ejo Graikija (čia atgaivintos olimpiados 1896 mt.), o paskutine Vokietija — „šeimininkė“.

Pirmomis dienomis jau pasiekta kai kurių laimėjimų. Štai, 10 km bėgime visas pirmąsias tris vietas laimėjo suomiai: Salminen, Oskola ir Isochalo. Šokime į aukštį (2,03 m) laimėjo negras (USA) Johnson. Rutulį toliausiai nustumė vokiečių Nölke — 16,20 m. 100 m Owens (A) — 10,3 s.

Olimpiados metu buvo surengta meno paroda, kurios turinys lietuviams tik sportą. Laimėję pirmąsias vietas gavo aukso medalių, už antrąsias — sidabro ir trečiąsias — bronzos.

ATVYKO ADVOKATAS BAGDŽIŪNAS

Rugpiūčio 2 d. į Lietuvą atvyko Amerikos lietuvis advokatas Bagdžiūnas. Jo kelionės tikslas — padėkoti mūsų sporto vadovybei už pr. metais surengtą pasaulinį kongresą, kuriame dalyvavo ir Amerikos lietuvių sportininkai, kitiems metams į Ameriką pakviesti 11 Lietuvos sportininkų (krepšininkų, boksinių ir tenisininkų). Respublikos Prezidentui iš olimpinio komiteto atvežė gražų adresą, advokatų tarybai — plaktuką, kūno kultūros rūmams — taurę, užsienio lietuviams remti draugijai — gražų adresą. Pats asmeniškai Tautos Vadui dovanavo Laisvės Varpo miniatiūrinę kopiją.

Š.Š. KOVAS — PROSTEJEV 3:2 (2:1)

Rugpiūčio 3 d. Kaune mūsų meisteris žaidė su garsia čekų profesionalų komanda Prostejev. Nors laimėjimo buvo sunku laukti, bet meisteris vis dėlto laimėjo, kuris tą dieną ypatingai gerai žaidė. Svečiai neparodė laukto žaidimo, nors sumušė austrų meisterį Admirą 4:0 ir 3:2, o viešėjusią Kaune FAC (kuriai Kovas pralaimėjo 1:9 ir 0:4) net 5:1.

GINKLŲ FONDO FUTBOLŲ TURNYRAS

Futbolo vadovybė surengė futbolo turnyrą, kurį pavadino „Ginklų Fondo turnyras“ ir iš jo visas pelnas skiriamas ginklų fondui. Tokie turnyrai bus rengiami kasmet.

Šio turnyro finale liko LGSF ir Š. MSK, kurios nė karto nėra pralaimėjusios. Paskirų susitikimų rezultatai tokie: Š. MSK — C. ISO. 2:1, Š. Š. Kovas — Makabi 3:0, LGSF — LFLS 2:1, Taurus — Sparta 3:0, Š. MSK — Kovas 2:1 ir LGSF — Taurus 3:0.

Turnyro laimėtojas gaus dovaną ir įgys meisterio vardą.

ŽUKAS JAU TRENIRUOJA

Neseniai į Lietuvą atvyko žymus Amerikos lietuvis — tenisininkas Žukas, kuris čia pasiliks ilgesnį laiką. Jis treniruos mūsų tenisininkus, pats dalyvaudamas tarptautinėse rungtynėse. Praeity turi gerų laimėjimų su įžymiomis teniso jėgomis.

XII-JI OLIMPIADA BUS JAPONIJOJ

Tarptautinis olimpinis komitetas iš 53 narių balsavimu nutarė, kad XII-ji olimpiada (1940 m.) bus Tokio mieste, Japonijoje. Olimpiadą norėjo rengti Suomija.

YPATINGI ŽENKLAI PASIŽYMĖJUSIEMS

Nors už laimėtas pirmąsias tris vietas olimpiadoj yra duodami aukso, sidabro ir bronzos medaliai, tačiau geriausiai pasižymėjusieji dar gaus specialius medalius.

1936 M. LIETUVOS LENGVOSIOS ATLETIKOS NUGALĖTOJAS — ŠAULIŲ SAJUNGA

Liepos 25 ir 26 d. Klaipėdoje buvo lengvosios atletikos 1936 m. Lietuvos pirmenybės. Dalyvavo per 200 sportininkų iš Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės, Alytaus, Skuodo ir kitų miestų. Daugiausia dalyvių išstatė Šaulių Sąjunga ir JSO. Be to, dalyvavo: LFLS, KSS, LDS, LGSF ir Makabi. Rungtynes laimėjo Šaulių Sąjunga su 127 taškais, o antroje vietoje liko JSO su 100 taškų; trečią vietą gavo KSS su 35 taškais.

Šiose pirmenybėse buvo pasiekta net 11 naujų Lietuvos rekordų ir vienas pakartotas. Jį pakartotojo Jodelė (L. Š. S.) per 11,7 sek. Štai naujieji rekordai: 1) 400 m barjerinis bėg. sen.: Balčius (L. Š. S.) 59,8 sek. 2) 80 m barj. bėg. moterims: Pakarklytė (L. Š. S.) 13,7 sek. 3) 4×1500 m estafetė senj.: JSO (Kijauskas, Černobrovikas, Kalpokas ir Tendys) 17:58,4 min. 4) Ieties mėt. moterims: Vaškelytė (JSO) 36,41,5 m 5) 100 m junjorams: Karosas (L. Š. S.) 11,5 sek. 6) 4×100 m estafetė junj. LŠS (Baltutis, Kasiulis, Karosas ir Cenfeldas) 46,8 sek. 7) Trikota: Baltutis (LŠS) 1935 taškai. 8) 200 m junj.: Karosas (LŠS) 24,0 sek. 9) 10.000 m bėg. senj.: Vietrinas (LGSF) 33:13,3 min. 10) Švedų estafetė junj.: LŠS (Kasiulis, Karosas, Cenfeldas ir Baltutis) 2:12,1 min. 11) 4×100 m moterims: LŠS 56,6 sek.

Jonas A. Misiūnas

MOKINIAI PRIEŠLĒKTUVINĖJE APSAUGOJE

Austrai rūpinasi įtraukti į priešlėktuvinės apsaugos darbą ne tik suaugusius krašto gyventojus, bet taip pat ir moksleivius, kuriems vadovauja mokytojai. 1936 metais numatoma įtraukti į šį darbą dar daugiau moksleivių. Jie bus pritraukti prie priešlėktuvinės apsaugos pratimų. Iš moksleivių sudaromos atskiros priešlėktuvinės apsaugos rinktinės. Jau daugelyje vietų rinktinės sudarytos.

PRIEŠLĒKTUVINĖS APSAUGOS MANEVRAI

Liepos 14—18 d. Čekoslovakijoje buvo surengti dideli priešlėktuvinės apsaugos manevrai. Manevrus rengė krašto apsaugos ministerija ir civilinės apsaugos organizacijos. Manevrai parodė karo aviacijos ir civilių gyventojų pasirėngimą karui. Manevrų rezultatai tiriami specialės komisijos, kuri sudaryta iš krašto apsaugos, vidaus reikalų, pašto ir telegrafo, susisiekimo bei viešųjų darbų ministerijų atstovų. Komisijai pirmininkauja gen. Fajfr'as.

TARPTAUTINĖ AVIACIJOS PARODA

Lenkų žurnale „Lot“ (Nr. 13) aprašyta surengtoji šiemet tarptautinė aviacijos paroda. Parodoje dalyvavo švedų, vokiečių, anglų, olandų, suomių, čekoslovakų ir lenkų firmos. Vokiečiai buvo išstatę Junkers Ju 86 lėktuvą (didelį) ir 6 mažesnius, įvairius motorus ir vandenyno dirbtinos salos-laivo „Schwabenland“ modelį. Suomiai parodė naują mokomąjį lėktuvą Tuisku. Lenkų skyriuje buvo žvalgybos lėktuvai P.-11C, turizmui skirtas lėktuvas R. W. D.-13, aerostatas „Kościeszko“, o taip pat bombonešis P.Z.L.-23. Šio lėktuvo konstrukcija iki šiol buvo laikoma paslapyje.

SOVIETŲ LAKŪNAI ČEKOSLOVAKIJOJ

Sovietų karo aviacijos karininkai: 2 rango armijos vadas Alksnis, brigados vadas Ptuchin'as, majoras Ševčenka ir karo inžinieriai Primenka bei Markov'as lankėsi Čekoslovakijoje, kur apžiūrėjo daug dalių ir įstaigų, o taip pat dirbtuves ir fabrikus. Sovietų delegacija skrido į Čekoslovakiją dideliu 4 motorų lėktuvu ANT-6.

ANGLIJOJ 40 NAUJŲ AERODROMŲ

Pranešama, kad britų krašto apsigynimo ministeris Inshipas, kalbėdamas žemuosiuose rūmuose dėl papildomo karo biudžeto, tarp kitko paminėjo, kad britų vyriausybė įsigijusi 40 naujų aerodromų.

KAIP GINKLUOJASI VOKIETIJA

News Chronicle pateikia duomenų, gautų iš patikimų šaltinių, apie slaptą Vokietijos ginklavimąsi. Laikraščio žiniomis tarp Stettino ir Karaliaučiaus reguliariai vykdomi pratimai, susieti su kariuomenės pervežimu ir desanto iškėlimu. Kariuomenė pervežama 11.000 tonų talpumo „Sonnenfels“ laivu.

Ties Hamburgu pastatytas naujas karo aerodromas su 20 angarų. Tame aerodrome esą 200 lėktuvų ir 300 karo lakūnų. Požeminiai aerodromai užmaskuoti pasodintais medžiais. Luenenburge yra 12 aerodromų, kurių 6 po žeme. Šiame rajone pratimų metu bombarduojant buvo sugriauta eilė kaimų, kurių gyventojai buvo perkelti į Rytprūsius. Kielio kanalo zonoje irgi pastatyti požeminiai angarai. Jie apvesti spygliuota viela, kuria leidžiama elektros srovė. Ruegeno saloje pastatyti angarai 250 lėktuvų. Stettine yra 6 stambūs angarai, 12 kareivinių ir 80 lėktuvų.

Rennenburge yra moderniškiausias aerodromas visoje Vokietijoje. Lėktuvai, išeidami iš požeminių angarų, iš karto pereina į priešakines patalpas, kurios germetiškai izoliuotos nuo angaro ir išorės. Kai tos patalpos užsidaro, užvedami motorai ir ventiliatoriai išsklaido dūmus. Kai tik lėktuvas pasiruošia startui, viršutinės durys automatiškai atsidaro, ir lėktuvai pakyla į viršų dviem bėgiais. Pasiekę žemės paviršių lėktuvai turi tokį didelį greitį, kad tuoj pakyla į orą. Čia laikoma 200 lėktuvų. Nauji požeminiai angarai pastatyti ir Vilhelmshafene.

Smarkiu tempu vyksta ir jūrų ginklavimasis. Kai kuriose laivų statymo dirbtuvėse dirba po keliolika tūkstančių darbininkų.

ANGLIJOS IR EGIPTO KARINIS SUSITARIMAS

Pereitą savaitę Kaire buvo pasirašyta anglų-egiptiečių susitarimas. Šis susitarimas yra labai svarbus ne vien tik anglų-egiptiečių santykių reguliavimui, bet ir visų Artimųjų Rytų nuraminimui.

Susitarimo svarbiausieji nuostatai šie: Anglai, nežiūrint egiptiečių tautininkų griežtų reikalavimų visai atitraukti kariuomenę iš Egipto, ir toliau turės teisę laikyti Sueco kanalo rajone 10.000 kareivių. Šis kanalas yra labai svarbus Anglijai, nes jis yra vienintelis kelias į Indiją ir sujungia juos su visa savo didele imperija. Be to, anglai turi teisės palikti savo karo aerodromą Abukire ir Helopolise (netoli Kairo) ir turi teisės įsteigti du naujus aerodromus prie Sueco perkaso. Karo metu Anglijos karo laivynas galės naudotis visais Egipto uostais ir ten steigti savo jūros bazes. Taikos metu anglai negali jais naudotis karo tikslams.

Egiptas turi teisės padidinti savo kariuomenę. Anglai tą savo kariuomenę gali laikyti Egipte per 20 metų. Jei tuomet Egiptas galės tinkamai apginti savo teritoriją, tuomet anglų kariuomenė visai atsitrauks iš Egipto.

Anglai sutiko paremti Egipto prašymą priimti ją į Tautų Sąjungą, kaip nepriklausomą savarankišką valstybę. Susitarime nurodyta, kad visus nesusipratimus spręs Tautų Sąjunga.

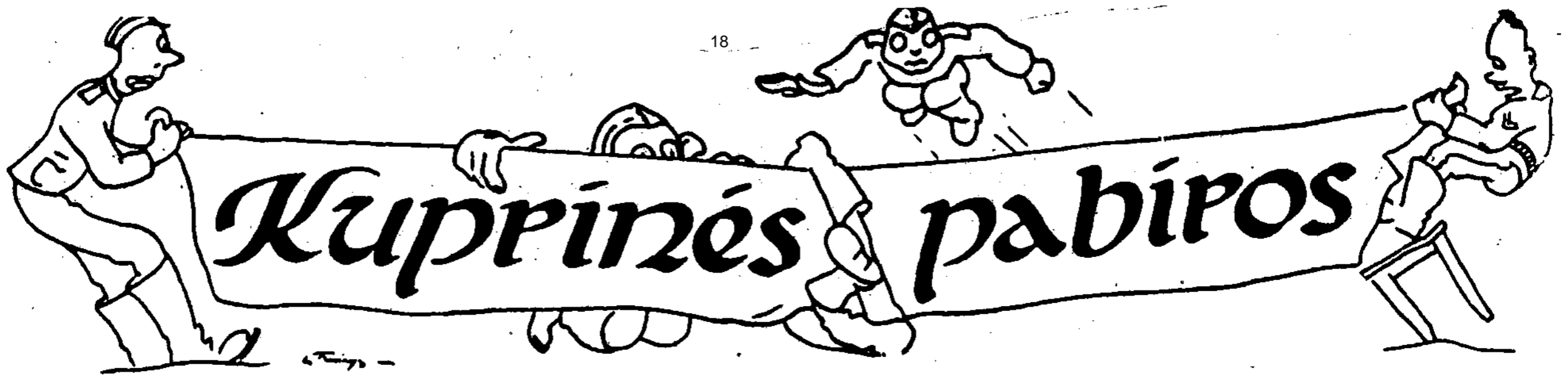
Tuo būdu Egiptas laimėjo kovą dėl nepriklausomybės, kurią vedė ilgą laiką ir visuomet sutikdavo Anglijos pasipriešinimą. Tik dabar, esant palankioms aplinkybėms Egiptui, pasisekė iškovoti visišką politinę nepriklausomybę.

SPROGIMAS ANGLŲ ARSENALE

Po smarkaus sprogimo estų šaudmenų dirbtuvėse, kuris nunešė į kapus daug gyvybių, panaši nelaimė įvyko ir dideliame anglų arsenale ties Woolwich'o miestu. Žinomas ginklų žinovas, tarnavęs arsenale karininkas Longas, dirbo su 4 darbininkais atskiroje patalpoje: buvo užtaisomas 42,5 cm patrankos sviedinys. Staigus sprogimas sudraskė visus buvusius patalpoje. Kiti trobesiai nenukentėjo, nes sviedinių užtaisymo trobesys buvo iš visų pusių apsaugotas aukštu žemės volu. Sviedinyje buvo apie 25 kg sprogstamosios medžiagos. Sprogimo priežastis nenustatyta. Panašių atsitikimų šiame anglų arsenale jau seniai nebuvo. Paskutinė nelaimė įvyko 1903 m.

ŠVEDŲ ŠARVUOTAS MOTOCIKLAS

Švedų automobilių dirbtuvėse pagamintas šarvuotas motociklas, kuriame motoras ir šoferis apsaugoti šarvais, taip pat iš dalies šarvais apdengti ir ratai. Motociklas ginkluotas kulkosvaidžiu, kuris gali šaudyti tiek į horizontalius, tiek į vertikalius taikinius.

Jauno kareivio kelias

PAS MAMA

Kol pas mamą buvo Mikas,
Per dienas nesnaudė dykas:
Arė žemę, sėjo liną
Ir bekonus sau augino.
Dėl pasaulio ir naujienų
Mikui būdavo „vis viena“,
Kūno ir sielos kultūra
Nepralįsdavo pro skūrą.
Už parapijos savos
Jis nerodė nė galvos.

PULKE

Bet pasikeitė dalykas —
Pažiūrėkit, mūsų Mikas,
Nors ir vyras gana storas,
Skrenda viesulu per tvoras,
O jei pastangų truputis —
Tai niekis ir lauko kliūtys;
O prie turniko priėjęs —
Apsiverčia tartum vėjas.

MOKOS TAIKYTI

Pažiūrėkit, Mikas Klovas
Praktikuojasi prie stovo.
Mokos taikyti į ratą,
Kurį priešakyje mato,
Tupdo „obuoli“ ant sargo.
Na, neveltui vyras vargo —
Pamatysit, šis karys
Į pat 12 suvarys.

MIKAS ŠAUDO

Pirmą sykį lyg nedrąsu,
Lyg kas užėmė ir dvasią,
Čia gi mato prieš akis

KUR NEGALIMA PASIAUKOTI

Du eiliniai kalbasi:
— Girdėjai, vadas šiandien pasakojo
apie pasiaukojimą?
— Taip. Sakė, pasiaukoti dėl kitų —
garbinga.
— Aš netikiu, kad tu pasiaukoti gal-
lėtum dėl kito.
— Ak, kad galėčiau — įrodyčiau!
— Na, tai atstovėk už mane su šau-
tuvu. B. Ag.

HIPNOTIZMO GALIA

— Tu tiki į hipnotizmą? — eilinis
klausia draugo.
— O tu?
— Aš tikiu, nes kai tik žvilgteriu į
būrininko akis, tuoj mano visos proto
galios nebeveikia, o kojos pasidaro sun-
kios, lyg švino pripiltos. B. Ag.

JIS ŽINO

— Atspėk, Simai, mįslę: namo eina
miškan žiūri, miškan eina — namo
žiūri.
— Niekai, tai — artilerininkai važiuo-
ja ant pabūklo į poligoną. B. Ag.

Taikinių visus penkis.
Bet tai niekis, Mikui baikos.
Atsidėjęs jisai taikos,
Tupdo „obuoli“ drąsiai,
Kol jį užkelia visai.
Po to leidžia vieną šūvį
(Įdomu, į kur jis kliuvo?),
Palūkęjęs, šūvį antrą
„Obuolin“ įstato kantriai,
O į garbę savo pulko
Jis pasiunčia trečią kulką.

IŠDAIGIŠKI REZULTATAI

Žiūri Mykolas į skylę —
Stebis: 12 supylė!
12 antrą, 12 kitą —
Triskart 12 suskaiityta.
O kokie prajovai šičia? —
Kas pridėjo magaryčių?
Šūvį penktą ir ketvirtą
Kas į taikinį įkirtė?
A, tai Raulas iš kairės. —
Na, tai pats nebeturės.

RAPORTAS

„Tamsta, leitenante, šičia,
J. k. Klovas iš netyčių,
Šūvių trejetą supylęs,
Iškirtau bent penkias skylės“.
Šitoki stebukladari,
Manot, leitenantas barė? —
Klystat. Už šaudybą gerą
Jis „gerai šaulys“ jam tarė.
O šaulys tvirtai lig grabo
Prisieikė „Tėvynės labui“.

Grand. P. Zablackas

NAPOLEONO PLANETA

Jonas Karna (klausia draugo):
„Kažin, pagal kokią planetą gimė Na-
poleonas, kad jis buvo toks gabus, ka-
ringas ir sumanus“.
Draugas: „Tur būt, pagal tokią,
kuri gerai žinojo karo mokslą“.

V. S.

GIMINĖS...

Eilinis Miškinis (sako Mikui
Baravykui): „Pulko vadas ir mūsų vir-
šila, tur būt, giminės? Jie kitas į kitą
panašūs“.
Mikas Baravykas: „Mes irgi
giminės: tu Miškinis, o aš Baravykas.
Be to, tu man skolingas 5 lt.“ V. S.

IŠAIŠKINO

— Ot, vyrai, — aiškina viršila karei-
viam, — jūs matote čia aplinkui poli-
gone šilus. O pirmiau čia buvo didžiu-
liai miškai, čia veisėsi vilkai ir lokiai, o
tik kai pradėjo plisti kultūra, tie žvėrys
išnyko. Na, bet eilinis Medauka paaiš-
kins mums, kas yra kultūra.
Medauka: Tai tokia pavojinga li-
ga, p. viršila, nuo kurios dvesia visoki
miško žvėrys. b.

NEŽINOMOS DALIES

Žandaras, sutikęs jauną kareivį, ku-
ris nepasisveikino, klausia: — Kokios
dalies tamsta?

Jaunas kareivis: — Devintosios.
Žandaras: — Kaip tai devintosios?
Juk Kaune tokios dalies visiškai nėra?
Jaunas kareivis: — Taip, Kau-
ne aš jokios dalies neturiu, bet tėviškeje
man priklauso devintoji dalis, mat, mes
esam devyni broliai. Vand. J.

KARIŠKAI...

Eilinis: Gerbiamas pone, įteikiu
jums šį bukietą gėlių tikėdamasis, kad...
Tėvas: — Aš esu nusistatęs savo
dukters už tamstos neleisti!
Eilinis: — Tai prašau man gra-
žinti gėles, nes aš turiu paskyręs pasi-
matymą su kita dama...

SUNKIAUSIAS...

Būrio vadas: — J. k. Bartuli, pa-
sakyk man kiek sveria angliškas šautu-
vas?
J. k. Bartulis: — Angliškas šau-
tuvas sveria 4,150 kg!...
Būrio vadas: — Ar visuomet jis
vienodai sveria?
J. k. Bartulis: — Nevisuomet,
tamsta leitenante!
Būrio vadas: — O kuomet gi jo
svoris keičiasi??!
J. k. Bartulis: — Su šautuvu va-
landos stovėjimo pabaigoje. Tuomet jis
sveria visą centnerį, tamsta leitenante.
Pl.

ŠIURPULINGA...

— Žinai, brolyti, — pasakoja eilinis
Drimba, — vakar poligone per mane
pervažiavo trys šarvuoti automobiliai.
— Ir tu likai gyvas?! Tai jau tikrai
nuostabu.
— Kas čia nuostabu, vyruti, juk lin-
dėjau po tiltu, per kurį jie važiuo.

DRĄSOS POŽYMIS

— Kas iš jūsų kautynėse buvo drą-
siausias? — klausia vieno, dalyvavusio
kautynėse.
— O, brolyt, mes turėjome vieną labai
drąsų plikį, nes jam niekad iš baimės
plaukai nepasišiaušdavo.

MEŠKERIOTOJAI

— Ką tu darai, Anicetai, tu ant meš-
kerės užmėvei dešros galą, reikėjo už-
mauti kirminą.
— Vistiek, drauguži, matai man at-
siuntė iš namų dešros, o joje dabar ne
viena kirmėlaitė, bet mažiausia dvide-
šimts.

NELAIMĖ

— Oi, oi, oi, aš šianakt sapnavau, kad
prarijau musę.
— Vieni niekai: kitą naktį susapnuok,
kad prarijai vorą, o tas voras ten ir su-
gaus tavo musę. b.

Kada policija gali vartoti ginklą

Vidaus reikalų ministeris, pasirėmęs milicijos įstatymo 24 §, paskelbė Vyriausybės Žinių Nr. 539, eilės Nr. 3752, instrukciją, kada policija gali vartoti ginklą.

Pagal šią instrukciją aiškiai ir tiksliai nustatyta, kuriais atvejais policija gali vartoti ginklą, nes ligi šiol, nesant tokio įstatymo, policijos pareigūnai kai kada atsidurdavo labai keblioje padėtyje. Jie, eidami tarnybos pareigas, susidurdavo su tokiais piliečių veiksmais, kurie gresdavo jų gyvybei ir jie net tokiais atvejais nebūdavo orientuoti, kada gali ir kada ne vartoti ginklą. O jeigu kada toksai policijos pareigūnas svarbiame reikale, eidamas tarnybos pareigas, ir pavartodavo ginklą, tai jis turėdavo tarsi imtis sau didesnę atsakingumą, kad jis būtų tarnybiniai pateisintas. Dabar išleidus įstatymą policijos pareigose įneša ryškaus aiškumo ir tai žymiai palengvins policijos pareigūnų pareigas. Paskelbtoji instrukcija, kada policija gali vartoti ginklą, šitaip skamba:

„Šia instrukcija vadovaujasi viešoji, valstybės saugumo, kriminalinė ir geležinkelių policija. Šia instrukcija vadovaujasi ir pasienio policijos vienetai bei tarnautojai, kai jie, kad ir laikinai, priskirti eiti tarnybą prie bet kurios pirmame posme paminėtų policijų. Policijos ginklai yra šaltieji, šaunamieji ir techninės priemonės. Šaltieji policijos ginklai — kardas, durtuvas ir guminė ar bambukinė lazdelė. Šaunamieji policijos ginklai — pistoletas, šautuvas ir kulkosvaidis. Techninės priemonės — dujos, dūmai, vanduo, prožektoriai ir t.t.

Kai kyla reikalas susirinkimų ir pramogų įstatymo (V. Ž. Nr. 393, eil. 2688) 32, 53 ir 61 str. nustatytais atsitikimais jėga pašalinti iš susirinkimo arba pramogos vietos asmenis, tai pagal aplinkybes policija gali prieš nepaklausiusius pavartoti techniškąsias priemones.

Bet kurį laiką policija gali vartoti šiais atsitikimais: 1) atremiant ginkluotą užpuolimą, 2) atremiant nors ir neginkluotą užpuolimą, bet daromą areštuotiems arba saugomam turtui arba raštams iš policijos atimti, 3) ginant kitus asmenis nuo užpuolimo, kurie gresia jų gyvybei, 4) suimant pabėgusį iš kalėjimo arba sargybos areštuotąjį arba areštuojamąjį, kada jis priešinasi ginklu ir kai kitaip suimti negalima.

Prieš minią policija bet kurį ginklą gali vartoti šiais atsitikimais: 1) kai minia pereina į atvirą policijos ar jos saugumo objekto puolimą, 2) kai minia gadina ar naikina policijos ar tik jai saugoti pavestą turtą. 3) kai minia puola atimti suimtąjį.

Pasikėsinimais prieš policijos tarnautojo gyvybę, suteikiančiais tarnautojui apsigynimo teisę, yra visi tokie atsitikimai, kai sulaikomas ar sulaikytas asmuo, pareikalautas padėti rankose laikomą ginklą arba kitą kurį gyvybei pavojingą įrankį, nepaklauso arba kai padėtus mėgina vėl pasiimti.

Ginklo vartojimo tikslas — padaryti nepavojingą tą, prieš kurį vartojamas; dėlto jis vartotinas tik tiek, kiek reikia įsakymu numatytam tikslui pasiekti. Ginklą vartojant reikia stengtis, kad tam, prieš kurį jis nukreiptas, būtų padaryta kiek galima mažesnė žala.

Ginklą vartotiniais atsitikimais policija vartoja jį tik tada, kai visos kitos priemonės negelbsti. Dėl to prieš pavartojant ginklą visuomet reikia stengtis pasiekti reikiama tikslą kitomis priemonėmis, pav., išpėjimu, fizine jėga.

Prieš vartojant bet kurį policijos ginklą visais atsitikimais, jei tik aplinkybės leidžia, išpėjami tie, prieš kuriuos jis bus pavartotas. Išpėjama žodžiu arba signalais.

Žodžiais išpėjama: „Pasitrauk arba pavartosiu ginklą!“, „Rankas aukštyn arba pavartosiu ginklą!“ ir t.t. Signalai — trimito arba būgno.

Be išpėjimo ginklą vartoti galima tik šiais atsitikimais: 1) kai nebegalima išpėti dėl laiko trūkumo (staiga užpuolus), 2) kai pereina į atvirą policijos ar jos saugumo objekto puolimą, pav. šaudo, duria ar muša įrankiu, ginklu ir t.t.

Kada vartoti šaltąjį ar šaunamąjį ginklą ir kada techniškąsias priemones, jei policijos tarnautojo tiesioginio viršininko neįsakyta, atsižvelgdamas į aplinkybes sprendžia patsai policijos tarnautojas; veikiant komandai — jai vadovaujasi policijos tarnautojas. Policijos komandą ginklo vartojimo prasme sudaro nemažiau kaip 2 policijos tarnautojai, kurių vienas eina viršininko pareigas, jei tarp jų yra ryšys. Jei ryšys tarp komandos atskirų tarnautojų nutrūksta, ginklo vartojimo prasme jie veikia kaip ir pavieniai. Ginklu sužeistųjų pagalba rūpinasi policija.

Pavartojęs kurį ginklą policijos tarnautojas tuojau apie tai raštu turi pranešti savo tiesioginiam viršininkui, nurodydamas kada, kur, kurį, dėlko pavartotojo ginklą ir kokios buvo pasėkos.

Jei ginklą pavartojo komanda, tokį pranešimą rašo jai vadovavęs tarnautojas pagal reikalą, kartu pridėdamas ir kitų komandoje dalyvavusių policijos tarnautojų raportus. Ši instrukcija galioja nuo 1936 m. liepos 1 d.

S.

BUS ORGANIZUOJAMI ORINIO PUOLIMO SEKĖJŲ BŪRELIAI

Krašto Apsaugos Ministeris, pasirėmęs įstatymo nuo pavojaus iš lėktuvų 10 str. ir susitaręs su vidaus reikalų, susiekimo ir švietimo ministeriais, paskelbė orinio puolimo sekėjų būreliams organizuoti taisykles. Prie kiekvienos miesto priešlėktuvinės apsaugos nuovados organizuojamas vienas orinio puolimo sekėjų būrelis. Būrelius organizuoja priešlėktuvinės apsaugos komitetai. Priešlėktuvinės apsaugos grupių vadai paskiria sekėjams sektorius, parenka postams tinkamas vietas.

Orinio puolimo sekėjų būreliai susideda nuo 6 iki 12 žmonių, kurių vienas skiriamas eiti vyresniojo pareigas. Sekėjai gali būti tik vyrai, skiriami iš nemobilizuojamų karo metu vietos šaulių. Kandidatus parenka šaulių rinktinės vadas, o paskiria priešlėktuvinės apsaugos komiteto pirminkas.

Per orinius pratimus sekėjai turi ryšį su degazuotojų ugniagesių komandų būstinėmis ir pirmosios pagalbos punktais. Ryšiui naudojasi artimiausiu nuo sekamojo pastovio gyventojų telefonu ir bendru Pašto Telef. Telegraf. Valdybos telefono tinklu. Pamatę savo sektoriuje nukritusias nuodingų cheminių medžiagų bombas, prieš lėktuvams pasišalinus, sekėjai iššaukia artimiausių degazuotojų komandų viršininkus ir nurodo jiems apkrėstus rajonus. Taip pat nurodo ir ugniagesių komandų v-kams, pamatę savo sektoriuje besiplečiantį gaisrą.

Visus orinio puolimo sekėjus priešlėktuvinės aps. komitetai aprūpina dujokaukėmis, o taip pat reikiant ir susiekimo priemonėmis, žiūronais. Orinio puolimo turtui įsigyti išlaidos daromos iš valstybės ir savivaldybės lėšų.

NAUJA UŽMIESČIO AUTOBUSŲ STOTIS KAUNE

Rugpiūčio 1 d., be ypatingų iškilnių, Kaune, Vytauto prospekto 12 nr., pradėjo veikti nauja, moderniška, erdvi užmiesčio autobusų stotis. Nuo tos dienos iš užmiesčio atvažiuojantieji autobusai sustoja jau ne senoje autobusų stotyje, Nemuno gatvėje, bet naujoje vietoje.

ATVYKO DIDŽIOSIOS BRITANIJOS PREKYBOS RŪMŲ DELEGACIJA

Rugpiūčio 3 d. vakare į Kauną atvyko Didžiosios Britanijos prekybos rūmų delegacija. Viso delegacijoje atvyko 16 žmonių. Delegacijai vadovauja Londono prekybos rūmų vicepirmininkas, Baltijos valstybių sekcijos pirmininkas, Sir Alexander Gibb. Delegacijos sekretoriumi yra Londono prekybos rūmų generalinis sekretorius Mr. A. de V. Leigh.

Atvykusioji delegacija spaudos atstovams pareiškė, kad atvykusi į Lietuvą revizituoti pereinamais metais Anglijoje lančiusiosios mūsų prekybos ir pramonės rūmų delegacijos. Atvykusioje delegacijoje yra visų Anglijos prekybos ir pramonės sričių — prekybos, pramonės ir laivininkystės — atstovai. Delegatai atvyko vietoje pažiūrėti, ar nebūtų galima dar daugiau išplėsti Didžiosios Britanijos ir Lietuvos prekybinius ryšius.

Po atitinkamų vizitų, priėmimų, apžiūrėjimo kai kurių mūsų įmonių bei vietų ir pavišęje Klaipėdoje, Britanijos prekybos rūmų delegatai rugpiūčio 5 d. 22 val. traukiniu per šaulius išvyko į Rygą, vizituoti Latvijos prekybos ir pramonės rūmus, o iš Latvijos vyks į Estiją.

Delegacijos sekretorius Mr. A. de V. Leigh tarp kitko mūsų spaudos atstovams pareiškė, kad dabartinė D. Britanijos ir Lietuvos prekyba yra gera, tačiau prekyboje, sako, vis norima daugiau ir daugiau. Dėl dabartinės tų santykių padėties ir techniškos tvarkos — atsiskaitymų — pareiškė pasitenkinimą. Ateities prekybinės perspektyvos geros.

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETE BUS TĖSIAMAS VILNIAUS SEMESTRAS

Vytauto Didžiojo Universitete ši pavasarį įvyko Vilniaus semestras, kuriame ligi gegužės 3. d. buvo skaitytos 7 paskaitos įvairiais Vilnių ir Vilniaus kraštą liečiančiais klausimais. Nors Vilniaus semestre skaitytų paskaitų temos ir apėmė plačią Vilniaus dalykų sritį, tačiau pavasarį Vilniaus semestras nebuvo baigtas, nes dar esama gausiai svarbių neišnagrinėtų temų. Taigi, — nuo ateinančių mokslo metų pradžios Vilniaus semestras bus tęsiamas toliau.

NAUJA CIVILINIŲ LAKŪNŲ GRUPĖ MOKOSI SKRAIDYTI

Ši pavasarį LAK išleido penktąją lakūnų laidą. Dabar jau vėl sudaryta nauja grupė, kuri bus mokoma skraidyti. Atitinkama komisija, patikrinusi norinčiuosius būti lakūnais, rado 6 vyrus tinkamus oro tarnybai, kurie ir buvo priimti. Visi priimtieji į naująją lakūnų grupę yra baigę Niđos sklandymo mokyklą ir gavę „C“ arba „B“ piloto laipsnius.

Liepos 30 d. jau pradėtas naujosios lakūnų grupės mokymas.

UŽSIENIŲ LIETUVIŲ MOKYTOJŲ EKSKURSIJA PO ŽEMAITIJĄ

Draugijos užsienio lietuviams remti iniciatyva, Lietuvoje viešintiems lietuviams mokytojams šiemet yra Palangoje surengti kursai. Kursų vedėju pakviestas aukštesniųjų mokyklų inspektorius Z. Kuzmickis. Lektoriais — Dr. Salys ir Dr. Šapoka. Kursų vedėjas dėsto lietuvių literatūrą, Dr. Salys lietuvių kalbą ir Dr. Šapoka Lietuvos istoriją. Kursai vyksta Palangos vidurinėje mokykloje. Kursus lanko daugiausia Amerikos ir Latvijos mokytojai (beveik visos moterys).

Kad kursantai geriau susipažintų su Lietuva, kursų vedėjas suorganizavo autobusu ekskursiją po Žemaitiją. Ekskursantai aplankė visas vietų įžomybes Kretingoje, Plungėje, Beržuvoje, Platelių apylinkėje, Alsėdžiuose. Taip pat lankėsi Telšiuose, kur apžiūrėjo muziejų, vyskupijos kūrį ir garsiąją žydų seminariją. Taip pat ekskursantai buvo sustoję prie Džiugo kalno, Džiuginėnuose ir Žemaičių Kalvarijoje. Toliau buvo lankytasi Apuolės piliakalnyje, Skuode ir dar keliuose miesteliuose pakeliui į Plungę. Daugiausia aiškinimų teikė žemaitis, šių kursų lektorius Dr. Salys ir Dr. Šapoka.

Organizuotoji ekskursija užsienio lietuviams mokytojams davė puikios progos pamatyti žaliąją Lietuvos kaimą ir jo visus darbus savo akimis, ką jos tolimojoje šaly gimusios ir augusios matė tik filmose ar girdėjo pasakojimuose.

BURIAVIMO MOKYKLA BAIGĖ 1936 M. DARBĄ

Liepos 31 d. baigėsi Klaipėdoje šiemet pradėjusios veikti Lietuvos buriavimo mokyklos pirmų metų pirmasis kursas. Tokių kursų bus trys. Vienas kursas tęsis po 1 mėnesį kasmet. Liepos 31 dieną buvo iškilmingai nuleista paskutinį kartą L. buriavimo mokyklos vėliava. Ta proga baigusiams buvo išdalyti diplomai. Be to, dar kalbėjo bur. mok. viršininkas inž. Buntinas, Liet. bur. sąj. pirmininkas Dr. Jurkūnas, uosto valdybos pirmininkas ir Klaipėdos jachtklubo komandoras inž. Sližys. Prezidento Smetonos laivo vado ir įgulos vardu, be to, dar ir skautų vardu sveikino ltn. Labanauskas. Kalbėtojai apibrėžė jūrinės idėjos svarbą ir prašė buriuotojus ją skleisti po visą Lietuvą. Taip pat savo kalbose prisiminė žuvusius buriuotojus a. a. Garmų ir Niemčinavičių. Mokinių vardu kalbėjo apie nuotaikingai praleistą mėnesį bur. mokykloje Dautartas. Vakare visi buriuotojai išvyko į namus.

Jonas A. Misiūnas

Naujieji leidiniai

V. Braziulevičius, AUGILA NEBRENDILA. Vieno veiksmo komedija. Liaudies teatro Nr. 1. Sakalo leid. Kaina Lt. 1.

Šiuo scenos veikalėliu Sakalas pradeda leisti „Liaudies Teatro“ veikalų seriją. Toje serijoje bus leidžiami populiarūs, lengvai pastatomi, rimti ir visais atžvilgiais liaudies teatrui tinkami, įvairių žanrų scenos veikalai. Prieš leidžiant dar bus visi tie veikalai tam tikro teatralų kolektyvo patikrinti.

Danas Pumputis, ŽEMĖS PROTESTAS. Pirmosios lirikos knygos. Kaina Lt. 2,—.

Naujo autoriaus, debutanto, vertas dėmesio poezijos rinkinys.

V. Hugo, VARGDIENIAI. V t. Romanas. Sakalo leid. Kaina Lt. 3,50.

Šiuo tomu pabaigiamas šis didžiulis, klasiškas ir vienas įdomiausių pasaulinės literatūros veikalų. Šiame tome aprašoma kaip vyksta pats revoliucijos įkarštis ir pabaiga. Mariaus išsigelbėjimas. Marius su Kozete susituokia. Romano herojaus Valžano mirtis.

Edgar Rice Burrough, UŽMIRŠTOJI SALA. II dalis. Romanas. Populiarioji biblioteka Nr. 4. Sakalo leid. Kaina Lt. 1,50.

Tarzano autoriaus veikalai yra labai visų mėgiami, ypač jaunuomenės. Populiariosios bibliotekos kaina labai pigi — tik po Lt. 1,50 už apie 200 pusl. veikalą. Tat visiems prieinama.

„GIMTOJI KALBA“ 6 sąsiuv. (birželio mėn.). Šis 32 psl. sąsiuvinis labai įvairus ir aktualus. Iš straipsnių yra: St. Barzduko Mokykla prašosi pagalbos! A. Salio Sutrupinimai, kuriame nurodoma, kaip trumpinti ilgio, ploto, tūrio, saikų, svorio, laiko, pinigų, slėgimo, šilimos, elektros, kelintinių skaičių žymėjimai ir visa eilė dažnai raštuose vartojamų žodžių. M. Stonio Dauginių skaitvardžių vartojimas. J. Kruopo Dėl padalyvių vartojimo. Pr. Skardžiaus Svetimybų apilietuvinimas. Pr. Skardžiaus Taisymai (kirčiuotas tekstas). Klausimų kraitelėj atsakoma į 22 įvairius klausimus, plačiau panagrinęjant: a) ar reikia keisti svetimybės, kurios būtent ir kaip ir b) ar K u l a u t u v o s vardas lietuviškas ir kokia jo kilmė. Apžvalgoje: santrauka straipsnio iš „Vairo“ dėl naujų futbolo ir basketbolo terminų ir J. Talmanto kirčiuotų skaitymų „Tautos Keliai“ recenzija.

SABOS KARALIENĖS AINIS. Rutku Tehvs. Iš originalo vertė J. Šimkus. Sp. Fondo leid. 432 psl. Kaina Lt. 3,50. Romanas iš dabartinio etiopų gyvenimo. Visas kultūringas pasaulis domisi dabartine Etiopijos būseną daugiau politiniu požiūriu. Tačiau koks, iš tikrųjų, kasdienis etiopų gyvenimas mažai kas nežino. Šiame romane įdomiai vaizduojamas šis pasakiškas kraštas, žmonių aistros, didis jų patriotizmas ir pasiaukojimas. Vyrauja meilės elementas. Įdomiai apibrėžti santykiai su italais paprastam gyvenime. Romanas baigiasi šio karo įvykiais, ligi Hondūro užėmimo. Dailus leidinys, stora knyga.

Galvosūkių Nr. 30 sprendimas

Gulščiai: — 1. Talonas. Kanarka. 2. Kukas. 3. Maksimum. Statybos. 4. Teta. Arba. 5. Išstatė. Auskaras. 6. Mes. 7. Antrokė. Korsica. 8. Nava. Kasta. Alah. 10. Iena. Plynė. Gale. 11. Suomija, Surasit. 12. Ras. 13. Lenkija. Robotas. 14. Kura. Guma. 15. Vidurkis. Amonasro. 16. Moira. 17. Antiquus. Eikliai.

Stačiai: — 1. Ūmai. Angis. Lava. 2. Šina. Euwe. 3. Alkis. Tvano. Nidon. 4. Tūra. Amok. 5. Olita. Ikrai. 6. Met. Juk. 7. Akutė Ekipa. Arimu. 8. Suma. Ašos. 9. Šekspyras. 10. Kasa. Gare. 11. Astra. Katės. Rūmai. 12. Abu. Omo. 13. Autas. Banal. 14. Kasa. Galo. 15. Kobra. Elgas Tosca. 16. Rica. Lima. 17. Oslo. Ahmet. Stok.

Išsprendė: 1) P. Valiukonis (P.), 2) j. p. Alf. Zavadskas (1 art. p.), 3) v. p. Gelžinis (4 p. p.), 4) v. p. Palskys (7 p. p.), 5) Z. Gavelis (1 art. p.); 6) Ed. Raukšta (4 p. p.), 7) St. Pupkevičius (K.).

Galvosūkis Nr. 32

(Vert. 1 tšk.)

1) Įstaiga, 2) sen. dvasininkas, 3) ginklas, 4) paukštis, 5) titulas, 6) medis, 7) literatūros rūšis, 8) uoste yra, 9) gyvulys.

Iš žodžių trečiųjų raidžių gaukite vieną nepriklausomybės kovų vietą.

J. Leblionka

Pranešimas

SUGAUTAS RYŠINIS KARVELIS

Pranešu kariams ryšininkams, kad šių metų liepos 23 d. sugavau pasiklydusį karinį pašto karvelį. Ant dešinės kojos metaliniame žiede šie ženklai: „16490-34-10 (ir herbas)“, ant kairės kojos geltoname guminiame žiede skaitmenys: „542“. Globosiu iki rugpiūčio 10 d. Atsišaukti šiuo adresu: „Dvelaičių km., Skaistgirio p. ag., Šiaulių apskr. J. J. Rubašius“.